

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

NET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Jaarcongres der Vereeniging „Oost en West”. — Eene trans-russische luchtverbinding Amsterdam—Batavia. — Een Ternataansch potentatje en zijn moordplannen. — Propaganda voor Indië onder de militairen. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Jaarverslagen der Afdelingen. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met pensioen. — Mutatiestaat van 17 tot 24 Juni 1931.

Het Jaarcongres der Vereeniging „Oost en West”.

Ter eere van het feit dat de 3 October-vereeniging te Leiden besloten had dit jaar een grooten Indischen optocht te organiseren, werd het congres der Vereeniging „Oost en West” ditmaal daar ter stede gehouden. De ontvangst was buitengewoon hartelijk.

De congressisten werden om 11 uur in de Stadsgehoorzaal verwelkomd door het bestuur der afdeling Leiden, waarna in deze zaal de jaarlijksche algemeene vergadering gehouden werd.

Bij de openingsrede, waarin de algem. voorzitter, de heer R. Zuyderhoff een belangwekkende uiteenzetting gaf van de oorzaak der tegenwoordige wereldcrisis, constateerde hij met vreugde dat de vereeniging zich niet had laten ontmoedigen door den terugslag der crisis op hare financiën (o.a. is het regeeringssubsidie getierceerd geworden). Integendeel, zoowel door de afdelingen als door het hoofdbestuur werd een groote activiteit aan den dag gelegd. Spr. toonde aan de vergadering het eerste exemplaar van het keurig bewerkte boekje over O. & W. Indië, dat eerstdaags door Oost en West via de Inspecteurs, onder de geheele Nederl. Jeugd voor de hoogste klassen der lagere scholen zal worden verspreid. Heeft de uitgave van dit werkje ten doel den kinderen kennis en belangstelling voor de Indië bij te brengen, éénzelfde strekking beoogt een in vollen gang zijnde actie op initiatief van den Luit.-Kolonel der Milit. Administratie, J. J. Mac. Kenzie te Utrecht ten aanzien van duizenden jonge Nederlanders van verschillende rang, stand en ontwikkeling, t. w. de lichten die jaarlijks voor herhalingsoefeningen onder de wapenen komen, bij wie, door voordrachten die kennis en belangstelling voor ons Overzeesch gebied wordt bijgebracht of vermeerderd.

Na deze met instemming aangehoorde rede van den algem. voorzitter werd de jaarrekening 1930 goedgekeurd, de begroting 1931, vastgesteld.

De aan de beurt van aftreding zijnde leden van het H. B., de heer Van Peski (Den Haag) en Röpcke (Nijmegen) werden herkozen; in de vacature, ontstaan door het bedanken van Mr. Huyser (Rotterdam) werd voorzien door de benoeming van den heer J. D. Daubanton, terwijl voor de nieuw gevormde Afdeling Curaçao werd aangewezen de heer Dr. Polvliet, lid van het Hof van Justitie aldaar (vervanger de heer Menkman).

Aan mr. E. Rijke, secretaris der afdeling Leiden werd, ter herinnering aan het feit dat hij gedurende 25 jaar die functie had bekleed, de Oost en West-medaille, in zilver, uitgereikt.

Om half een werden de Congressisten ten Gemeentehuize begroet met een rede van den burgemeester; om een uur vereenigde men zich aan een noenmaal in „de Turk”, gevolgd door den blijkbaar algemeen zeer gewaardeerden boottocht naar de Kager- en Brasermerplassen, aangeboden door de actieve plaatselijke vereeniging voor Vreemdelingenverkeer.

Een gezamenlijke maaltijd, in het Restaurant „De Burcht”, besloot deze, ook wederom dit jaar, zeer geslaagde bijeenkomst.

Uit de openingsrede van den heer Zuyderhoff laten wij hier volgen:

Sedert ons tweedaagsch congres te Bergen op Zoom, dat zoovele aangename herinneringen achterliet, is een jaar verlopen. In dat jaar heeft de destijds reeds bestaande economische crisis zich verder als een olie-vlek over de geheele aardoppervlakte verspreid, terwijl zij bijkans alle ondernemingen verzwakte, zeer vele zelfs ontwrichtte.

Wat is nu de oorzaak van die crisis?

Het onderzoek naar die oorzaak is bij de tegenwoordige ingewikkelde verhoudingen op de wereld, buitengewoon moeilijk. In dit verband wil ik een enkel feit even aanstippen.

Ik wijs dan er op, dat in het algemeen en zeer zeker voor een economische crisis juist is dat één oorzaak verschillende gevolgen kan hebben, welke te vergelijken zijn met ongelijke en ongelijksoortige stralen welke uit één punt in de ruimte gezonden worden, en dat elk dier gevolgen weer een oorzaak kan zijn voor dergelijke gevolgen, welke op hun beurt weer het centrum kunnen vormen van nieuwe uitstralingen, zoodat ten slotte één oorzaak gevolgen kan hebben, oneindig in aantal en soort.

Bedenkt men dit, dan is uit dit ééne feit reeds duidelijk, waarom de meeningen omtrent de oorzaak van de tegenwoordige wereldcrisis zoo zeer uiteenloopen.

Intusschen draagt elke meening een steentje bij tot de oplossing van het vraagstuk. Als een zoodanig steentje moet dan ook het antwoord beschouwd worden, dat ik geef op de gestelde vraag, waaraan de economische wereldcrisis te wijten is.

M. i. is de wereld hoe langer hoe meer uit haar evenwicht geraakt, doordat de menschen en de staten zich niet voldoende hebben weten aan te passen aan de reusachtige steeds voortschrijdende wijzigingen in de verhoudingen, welke direct of indirect een gevolg waren van de talrijke vindingen op allerlei gebied. De stoommachine welke allereerst in Engeland, en daarna in verschillende landen in en buiten Europa een groot-industrie deed ontstaan, vormde tevens als het ware de kiem van talloze vindingen, welke ten slotte de wereld in haar grondvesten wijzigde. Terwijl de wereldproductie steeds vermeerderde, nam de daaraan besteede handenarbeid in verhouding steeds af. Buitendien werden ook door de nieuwe verkeersmiddelen de afstanden tusschen de verschillende landen van de wereld steeds geringer. Omstandigheden, welke van de wereld als het ware een paradijs hadden kunnen maken, deden haar in een hel veranderen. Degene, die meenden dat uit den wereld-oorlog een betere wereld zou geboren worden, kwamen bedrogen uit.

En de wereldoorlog, en de verschillende crises voor en na dien oorlog hebben m. i. voornamelijk één en dezelfde oorzaak: De door mij aangeduide. Is dit zoo, dan zullen er tientallen jaren van moeilijken en zwaren nationalen en internationalen arbeid moeten verlopen, alvorens in de wereld op economisch gebied een eenigszins stabiele evenwichtstoestand zal zijn verkregen. De oplossing van het probleem is uiterst moeilijk. De wijzigingen in de verhoudingen tengevolge van de talrijke vindingen waren niet alleen reusachtig, doch zijn bovendien in zulk een snel tempo tot stand gekomen, dat eerst thans nadat reeds zooveel geleden is, de noodzakelijkheid om zich radicaal aan die wijzigingen aan te passen, hier en daar eenigszins gevoeld wordt.

Onkunde, gepaard aan behoudingsgezindheid en verkeerd begrepen eigen belang hebben vaak en bij het volk, en bij de Staten geleid tot een averechtsche houding. O.a. werkten de arbeiders door vast te houden aan loonen welke niet meer betaald konden worden, mede aan den ondergang van de ondernemingen, en slachtten zij dus in hun eigen nadeel de kip met de gouden eieren. De staten, welke in stede van hun tariefmuren te verlagen ze verhoogden, deden het zelfde. Waar over het algemeen een dusdanige geestesgesteldheid heerscht en van een beter inzicht nog maar sporadisch blijk gegeven wordt, zal nog veel meer schade en schande ondervonden moeten worden, alvorens de wijsheid verkregen wordt. Het vooruitzicht is niet opwekkend.

Intusschen zal de tegenwoordige crisis op een gegeven oogenblik weer tot het verleden behooren, zij het ook o.a. door gedwongen of vrijwillige beperking van de productie, dus in het nadeel van de wereld, voor zoover er geen overproductie in absoluten zin bestaat.

Wat Nederland betreft geloof ik niet, dat wij reeds aan de grootste misère van de crisis toe zijn. Op het punt van de Rijksfinanciën zeker niet, omdat, om maar één factor te noemen, de groote daling van de opbrengst van de inkomsten- en vermogensbelastingen nog moet komen. In Indië deed de terugslag van de crisis zich aanstonds veel heviger gevoelen, doch het

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag
Telefoon 332739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste

eischen van hygiëne en comfort

Zwembaden - Kuipbaden - Stortbaden

Stoom- en heete Luchtbaden

Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden

— Waterbehandeling — 5483

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit **Melk en Melkproducten** is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

SCHRIJFMACHINES.

Nieuwe en gebruikte Schrijfmachines, ook Reismachines vanaf f 25.— leveren wij met volledige garantie. — Alle reparaties, met origineele onderdeelen, vlug en billijk. — Verhuren van machines vanaf f 7.50 per maand. 5582

AMERICAN TYPEWRITER TRADE
RIJSWIJKSCHEPLEIN 34a, DEN HAAG — TELEF. 114231

P. G. C. HAJENIUS

OPGERICHT 1826 5467

AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE
Rokin 92/96 Noordeinde 64

SIGAREN SIGARETTEN, TABAK

Fa. J. H. van Andel

Huishoudelijke Artikelen.

- Electrische Apparaten - 5432

Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten

Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

LOUIS KORIJN & Co.

Anno 1880 5516

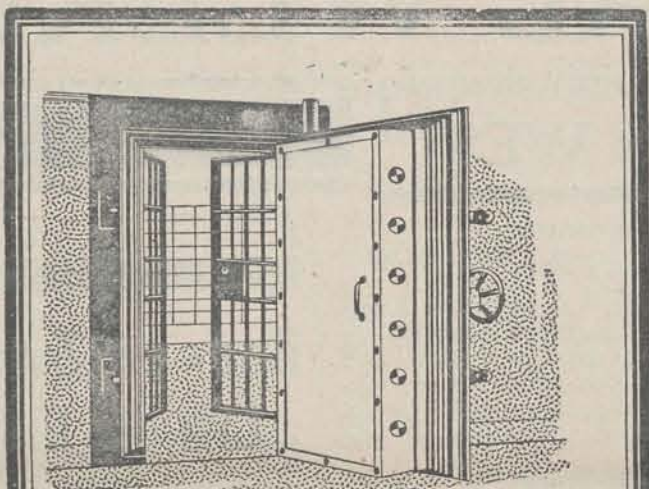
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Heerengracht 418

Bijkantoor: 's-GRAVENHAGE, Mauritskade 1

Telefoon 115960 (3 lijnen)

Haagsche Beurs, Telefoon 110616

EFFECTEN - COUPONS

Wij verhuren

KLUISLOKETTEN

TEGEN F 3.— PER JAAR
OF F 0.50 PER MAAND

KLUISINRICHTING GEOPEND

ELKEN DAG VAN 10-3 UUR
ZATERDAG VAN 10-12 UUR

NUTSSPAARBANK te 's-Gravenhage

5132

BUITEN WONEN

Riant Landgoed aangeboden, wegens vertrek naar 't buitenland tegen elk aannemelijk bod. **PRACHTIG** gelegen in gezonde en rustige omgeving, c.a. 90 H.A. bosch, geriefelijk landhuis met garage, boswachterswoning, 2 landhuizen (geschikt voor verhuur) waterleiding en electra. Gunstig gelegen aan harden weg op c.a. 1 1/2 K.M. van station en dorp en 12 K.M. van provinciehoofdstad met goede onderwijsgelegenheden.

BENNINK'S LANDERIJEN-BUREAU

ALMELO — Tel. 763

5051

N.V. SCHMID'S Effecten- en Productenhandel
PLEIN 9, DEN HAAG

Telefoon 112384, b. g. g. 772888. 5639

Directe lijn Amsterdamsche Beurs.

Uitvoering van alle orders in EFFECTEN en PRODUCTEN (Suiker, Katoen, Rubber enz.). — Speciale voorlichtingsdienst **Amerikaansche** en **Indische** fondsen. **NEW-YORK — LONDEN — CHICAGO — PARIJS**
Amsterdamsche Beursverbinding „Mählers Bank, N.V.“
— Heerengracht, Amsterdam. — Anno 1907 —

G. J. R. v. d. GAAG & ZOON

GROENMARKT 27

TELEPH. no. 112512, DEN HAAG

DROGERIJEN — — CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉ'S

5031

Stoom Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. VAN DEN BOSCH & Co.

Dirk Hoogenraadstraat 168

(Tegenover het Circus bij het Gevers Deijnootplein)

Telefoon 551172 5614 **SCHEVENINGEN**

PENSION MILL

WAGENSTRAAT 125 — DEN HAAG

Vol pension vanaf
f 3,50 PER DAG

Prima keuken, goede bediening, ook kamers
zonder pension vanaf f 0,80. 5153

ASPERGES.

Fijnste dikke blanke Asperges worden door ons geleverd in kistjes van 2 K.G. f 2.25, 3 K.G. f 3.— en 4 K.G. f 3.75. **SLEEPASPERGES** 25% meer, op lengte gesneden voor de week, juiste glasmaat, 75% meer. 5584

Levering na ontvangst van postwissel of rembours.
Asperge-Kwekerijen „ISIDORUS“
BERGEN OP ZOOM — Tel. 119 — Giro 14988

C. VAN KAMPEN

Behangerij — Stoffeerderij

Verhuizingen

5037

Badhuisweg - APELDOORN

Een succes zonder weerga der
moderne Medische wetenschap

Wordt jong! Blijft jong!
VERJONGINGSKUR

zonder operatie of inspuiting door het gebruik van:

VIRILINE

Voor mannen

FERTILINE

Voor vrouwen

Vervaardigd door Dr. RICHARD WEISS te Berlijn, uit zuivere gestandaard. Homonen-extracten en met ultra-violet bestraalde mineraal Vitaminen.

„VIRILINE“ & „FERTILINE“

wordt door duizenden doktoren geprezen.

Honderden proefnemingen hebben bewezen, dat menschen op leeftijd weer jeugdig kunnen worden door het gebruik van

„VIRILINE“ & „FERTILINE“

Vraagt heden nog rijk geïllustreerde brochure „VERJONGING“ die gratis en franco toegezonden wordt door de Importrice: 5166

N.V. HACO'S Handelsmaatij.

Parallelweg 46-47, Maastricht.

KAWEE'TJES

BREDA.

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN

— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

Firma H. van Besouw

MARKT 27. - Tel. 504. - BREDA.

Oud solied adres voor 5545

Tropen Uitzetten.

Vraagt prijscouranten of bezoek.

Tel. 1923 **TE BREDA** Tel. 1923

is het van ouds bekende adres voor solide

Rolluiken, Jalouziën en Zonneschermen

Firma G. v. d. VELDEN

Alle voorkomende reparatiën.

Kantoor en Fabriek Haven 11—11a. 5548

VLEESCHHOUWERIJ 5111

FIRMA C. L. KOREMANS

Mauritsstraat No. 3, Breda — Tel. 165

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“

N.V. v/h Broese en Peereboom

Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel.

Kantoorboeken, — Kantoorartikelen.

Advertentie-Bureau. — Uitgave Bredasche Courant.

Boek-, Courant- en Handelsdrukkerij. 5071

VIERHOUTEN

Hotel-Restaurant „SCHEFFEL“

VIERHOUTEN (VELUWE) — Telefoon 17

Zomer- en Winterverblijf. Centrale verwarming.

30 kamers. Groot terras. Groote Boxen-Garage. 5631

UNDAVERS

PRIMA DONNA

U vertrekt naar Indië

Wij hebben voor U
CORSETTEN
CORSELETS
van rose batist

Tule bustehouders
enz. enz. 5061

Mevr. De Ridder
Corsetière

Heerengracht 52a

Den Haag - Telef. 110957

laat zich aanzien dat evenals bij vorige gelegenheden, Indië zich spoediger en beter van deze crisis herstellen zal dan Nederland.

Uit de rede, welke de G. G. de Graaff in den aanvang van deze week bij de opening van den Volksraad hield, citeer ik, dat de inlandsche bevolking geholpen door de lage prijzen der levensbehoefden, zich door versobering van de eigen huishouding en opvoering van de voedselproductie over het algemeen op bewonderenswaardige wijze aan de gewijzigde omstandigheden weet aan te passen. En voorts dat voor alle bewoners van Nederlandsch-Indië eene belangrijke verbetering van den toestand moeten brengen, de meer economische wijze van produceeren en het omlaag brengen van de productiekosten door efficiency, zooveel doenlijk gepaard aan een daling van de kosten van levensonderhoud, waarop de Landvoogd zijn economische paragraaf besloot met de woorden:

„Voor de komende jaren zal naar mijne vaste overtuiging, Indië wederom veerkracht toonen, zooals het vermoegd heeft bij het te bovenkomen van vroegere jaren van tegenspoed.”

Zooals ik reeds zeide zal ook deze crisis ten slotte weer tot het verleden gaan behooren. Zulks beteekent echter geenszins dat daarmede het einde van een tijdvak van een crisis afgesloten zal worden. Het einde van deze crisis zal niet meer en ook niet minder beduiden dan een bij een oude machine met succes toegepaste reparatie, welke die machine weer laat loopen, om straks weer stil te staan.

Eene transrussische luchtverbinding Amsterdam-Batavia.

Aan deze luchtlijn van Amsterdam naar Batavia over Moskou Kaboel, ontbreekt slechts een zeer korte tusschenschakel.

Alvorens op het bovenstaande in te gaan, moge verwezen worden naar mijne mededeelingen in het Koloniaal Weekblad van 9 April, over de luchtlijn Berlijn—Shanghai. Het is zeer waarschijnlijk, dat die dienst in den zomer van dit jaar zal beginnen: daarvan kon geene sprake zijn vóór één Mei, om de eenvoudige reden, dat in de lijn Berlijn—Moskou (Derulft) en hare voortzetting Moskou—Irkoetsk (W. O. G. W. T.) bij elkaar lang 6700 K.M. hunne diensten eerst op 1 Mei beginnen. Van Irkoetsk komen er over Tsjita, Mandsjoeli (voorheen Mandsjoeria), Peking, Nanking tot Shanghai nog 3700 bij, waarvan de 400 K.M. van Tsjita tot Mandsjoeli langs de spoorbaan; de afstand Berlijn—Shanghai is dus 10400 en London—Shanghai 11300 K.M.

In afwijking van deze nog niet bestaande, maar in zeer nabije toekomst in bedrijf te stellen lijn, is die van London over Bagdad (of zij daarheen gaat over Kaïro, dan wel over Damaskus, is van geringe beteekenis) -Kalkutta—Saigon, sinds begin 1930 reeds in werking en 11100 K.M. lang. Wat aan dezen spitshoekigen driehoek met London als toppunt, dus nog zoude ontbreken, is de korte zijde Shanghai—Hongkong—Saigon bij elkaar lang 3200 K.M. en waarvan v.z.v. steller dezes bekend, nog geene voorbereidingen zijn getroffen voor hunne onderlinge verbinding door de lucht. Deze hiaat van 3200 K.M. maakt nog slechts 12%, dus nauwelijks het achtste deel van de som der zijden van dezen driehoek, groot 26100 K.M. uit. Maar als men bedenkt, dat volgens ééne, op den grondslag van de 7600 K.M. lange en volgens nauwkeurige dienstregeling bevolgen wordende lijn London—Irkoetsk het om 12.30 van London vertrekkende postvliegtuig 5 dagen later om 12 uur na 87 vliegen en 35 rusturen te Shanghai zal kunnen zijn, maar, om p.m. 9.30 uur van dien vijftien dag van Nanking afvliegende, gemakkelijk het p.m. 1600 K.M. daarvan afgelegene Hongkong bij vol daglicht zal kunnen bereiken, zelfs al deed het de groote havenplaatsen Poetsjan en Amoy aan, dan lijkt het geen twijfel dat de voortzetting naar Hongkong dus op slechts 5½ dag van London afgelegene, spoedig zal worden bewerkstelligd. De alsdan te verkrijgende en mogelijk geworden tijdwinst is van dien aard, dat men van Hongkong met goeden grond kan veronderstellen, dat het uit hare „isolation aérienne” weldra zal worden verlost. Terloops zij vermeld, dat vanaf Hongkong in twee dagvluchten over Saigon kan worden bereikt: Singapore.

Nog een enkel woord over den wel verbluffend korter te noemen posttijd London—Shanghai, van vijf dagen.

Dit zeer gunstige resultaat is te danken aan het gevolg van het feit, dat op het gedeelte Berlijn—Irkoetsk een tweetal nachtvluchten wordt gemaakt en wel in den eersten nacht tusschen Berlijn en Smolensk en in den derden nacht tusschen Omsk en Krasnojarsk, dus ongeveer het middenstuk van de, vrijwel met de Transsiberische lijn samenvallende gedeelte van den wereldverkeersweg tusschen het Oeralgebied en het Baikalmeer. Deze nachtvluchten zijn mogelijk, vooreerst doordien over vlakke landen

gevolgen wordt en in de tweede plaats, omdat men zich kan oriënteeren op de spoorbaan. Wat het vrij breede en hooge Oeralgebied betreft, dit zal, althans in de eerstkomende jaren, wel niet in den nachttijd overvlogen kunnen worden. Van belang lijkt het mij voorts toe, erop te wijzen, dat van Berlijn naar Moskou wordt gevlogen elken dag, behalve Zondag, en van Moskou naar Irkoetsk op de even dagen, dus Irkoetsk kan 11 à 12 keer per maand van London bereikt worden, zonder een vollen dag te Moskou te verliezen in afwachting van de aansluiting. Omgekeerd hebben de vluchten vanaf Irkoetsk plaats op oneven dagen, daarom bestaat er vrij groote zekerheid, dat de aanstaande verbinding tusschen Shanghai en Irkoetsk door de lucht meer dan ééne keer per week zal geschieden, in aanmerking nemende het groote aantal poststukken, waarvoor een snel vervoer naar Rusland en het overige Europa van groot belang is; vervoer dat voor zeker gedeelte noodig wordt geacht en waarvan zelfs Hongkong zal kunnen profiteren, al zal het nog niet met Shanghai door de lucht verbonden zijn, maar voor Japan stellig gelden zal, dat reeds met Korea door een luchtlijndienst verbonden is. Dit wordt duidelijk, als men bedenkt, dat de bestaande posttijd London—Peking geheel over de spoorbaan minstens 14, en indien maximaal door de lucht, dus tot Irkoetsk en voor het resterende gedeelte over het spoor geschiedende nog altijd minstens 8 à 9 dagen vordert, daar de treinen ten O. van Irkoetsk niet alleen langzamer rijden, maar op hun weg naar Peking—Shanghai een grooten omweg maken.

Dat met den onderwerprijken tijdsduur van vijf dagen echter het laatste woord nog niet gesproken zal blijken, daarover zullen later en naar gehoopt spoedig wel, eene mededeeling kunnen worden gedaan.

Tot hertoe is in beschouwing genomen eene wereldluchtlijn van 11300 K.M., waarvan 3700 K.M. voormeld tusschen Irkoetsk en Shanghai ontbreken, dat is 33%. Langs deze zou na hare inwerkingstelling en verdere voortzettingen over Hongkong en Saigon naar Penang, eene verbinding tusschen Amsterdam en Batavia kunnen ontstaan, namelijk langs een geheel nieuwen weg. Thans zij gewezen op de mogelijkheid eener luchtlijn tusschen deze twee plaatsen, die op het eerste gezicht en gehoor avontuurlijk, onverwezenlijkbaar en bijna fantastisch toelijkt en toch is dit geenszins het geval en het zoo zeer wel als tegenovergesteld van die drie bijvoegelijke naamwoorden aan te merken, dat er met goeden grond met betrekking daartoe, niet meer van luchtweg, maar luchtlijn is gesproken, en waarmede is bedoeld de lijn: Amsterdam—Moskou—Kaboel—Delhi tot de bekende plaats Allahabad, vanwaar de voortzetting geschiedt over de algemeen bekende wereldluchtlijn over Kalkutta tot Bangkok met de splitsingen naar de eindpunten Saigon en Soerabaja.

Zeer veel minder bekend moet echter heeten het gedeelte Moskou—Kaboel, voorafgegaan door hetzelfde traject Berlijn—Moskou als voor London—Shanghai voormeld. Zij is, evenals de lijn naar Irkoetsk evenzeer langs eene transcontinentale spoorweglijn georiënteerd, hetgeen niet beteekent, dat zij er angstvallig en precies langs of overheen vliegt. Zij gaat langs de steden Samara—Orenburg—Ksildora—Taschkent en heeft van hier hare voortzetting in de lijn Taschkent—Samarkand—Termes (aan de russisch-afgaansche grens)—Kaboel; maar vanaf Taschkent slechts tot Samarkand, nauwelijks over een derde gedeelte georiënteerd op dit gedeelte van de Transkaspische spoorlijn en voor het overige gedeelte op karavaanwegen, die, evenals de karavaanweg Irkoetsk—Oerga—Kalgan—Peking, ook wel reeds door auto's bereden worden. De 2700 K.M. lange afstand Moskou—Taschkent, wordt in 31 uur gedaan; deze betrekkelijk, n.l. voor een vliegtuig, lange duur, vindt zijne verklaring in het feit, dat er op deze lijn niet 'snachts wordt gevlogen, maar tusschen Orenburg en Ksildora van 18.30 uur tot 3 uur te Tsjelkar, dus gedurende 8½ uur, wordt stilgehouden.

Deze plaats ligt in de vlakte ten Noorden van het Aralmeer en haar bereikt hebbende, is het zuidelijke gedeelte van den Oeral dus reeds overgevoegen in het traject Orenburg—Tsjelkar langs den trein Moskou—Orenburg—Taschkent gelegen. De reden van dit lange oponthoud zal wel zijn de alleszins begrijpelijke en verdiende behoefte aan rust, terwijl in de lijn Moskou—Irkoetsk, evenals tusschen New-York en San Francisco, van vliegtuig verwisseld wordt, want, om 3 uur van Tsjelkar vertrekkende, wordt om 11.10 uur, dus na 8 vliegen Taschkent bereikt, vanwaar na eene rust van 15 uur, om 2 uur afgevlogen wordt naar Kaboel. Na 8½ uur vliens wordt om 10.25 uur Kaboel bereikt; hierbij kan men bijna van nachtvlucht spreken, ware het niet, dat het aantal donkere uren er te gering voor is, wat niet geldt voor de vlucht Berlijn—Smolensk, die om 1.32 uur begint.

Samenvattende blijkt, dat de 6400 K.M. lange afstand London—Kaboel geheel volgens de dienstregeling van de Derulft en de W. O. G. T. W.

HOTEL DES DEUX VILLES

BUITENHOF — 's-GRAVENHAGE

Telefoon 115950, Telegram adres TWEESTEDEN

Kamers met stroomend
water en privé-bad

RESTAURANT DES DEUX VILLES

Groote Zalen en Salons voor
Collations - Diners - Recepties

— Diner Concert — 5104

GRENDDEL'S

BOUW- EN WONINGBUREAU
Bilderdijkstraan 37, Rijswijk Z.-H.
Telef. 118897

Gedipl. Beëd. Makelaar 5044

HET WONINGBUREAU VOOR
RIJSWIJK EN OMSTREKEN

Prins Mauritschool

der Ned. Herv. Gemeente

RESEDASTRAAT 26 - DEN HAAG

School voor L.O. met 7 leerjaren

Opleiding H.B.S., Gymnasium e.d. in 6 of
desgewenscht in 7 jaar

Cursussen in Fransch, Duitsch,
Engelsch en Handenarbeid

5028

MUZIEKINSTRUMENTEN

5076

rechtstreeks van Fabriek KESSELS
MUZIEKINSTRUMENTEN FABRIEK
Waldorpstraat 68, 's-Gravenhage. Tel. 115449

„VEBUGA”

„VEBUGA”

VERKOOPBUREAU VAN GASAPPARATEN

„VEBUGA”

ALLE VERWARMINGS- EN SANITAIRE ARTIKELN

PIET HEINSTRAT 74

TELEFOON 333127, DEN HAAG

WIJ LEVEREN UITSLUITEND

EERSTE KLAS ARTIKELN

— MET VOLLE GARANTIE —

VRAAGT ONS ADVIES 5146

„VEBUGA”

„VEBUGA”

WAAROM??

gaat U Uw welverdiend verlof doorbrengen in ongezellige, onvrije en meestal dure gemeubileerde woningen, terwijl wij U compleet naar Uw eigen smaak en billijk installeren en bij Uw vertrek binnen 12 maanden Uw meubilair weer voor tweederden ($\frac{2}{3}$) van den koopprijs terug nemen. 5622

Verkoophuis

101 GROOT HERTOGINNELAAN 101 - DEN HAAG

F. J. POT, Dir.

voormeld, kan gedaan worden in 52 vlieg- en 42 rusturen, bij elkaar 94 reizen of nog geen 4 dagen. Maar als men bedenkt, dat Delhi slechts pl.m. 1000 K.M. ten Z.O. van Kaboel is afgelegd, dan blijkt de Britsch-Indische hoofdplaats, zelfs met tusschenlandingen op de tusschenliggende groote en belangrijke plaatsen, gemakkelijk nog denzelfden dag en vóór 7 uur 's avonds te bereiken, dat is dus in ruim vier dagen vanaf London, terwijl den volgenden dag met gemak de 1200 en 1350 K.M. afgelegene hoofdsteden Kalkutta en Bombay, tegen 16 en 17 uur; op den zesden zou Bangkok, Madras en Colombo, op den zevenden dag Singapore bereikt kunnen worden.

Mocht er nog geene lijnverbinding tusschen Delhi en Allahabad bestaan, dan is zulks stellig nog slechts eene kwestie van zeer korten tijd met het oog op de voornemens der Br.-Indische Regeering, om een eigen stelsel van luchtlijnen te scheppen en in verband daarmee zal behalve de sinds begin '30 bestaande hoofdlijn Karachi-Jodpur-Delhi als zijtak van de stamlijn naar Kalkutta, stellig ook als stamlijn tot stand moeten komen die van Kalkutta over Delhi door de zwaar bevolkte Gangesvlakte en verderop N.-W.-waarts, naar het eveneens zwaar bevolkte en economisch belangrijke bovenstroomgebied van den Indus n.l. den Punsjab, tot in het, in de laatste jaren zoo befaamd geworden gebied der Afridie's, aan welks noordelijke grens de vrij groote en in militair opzicht belangrijke stad Pesjavar, niet ver van den geweldigen Kaiberpas op de Afgaansche grens is gelegen. Dus op den keper beschouwd zou de ontbrekende schakel alsdan zijn noch het 1600 K.M. lange stuk Kaboel-Allahabad, noch het 1000 K.M. lange stuk Kaboel-Delhi, maar slechts de pl.m. 250 K.M. lange afstand Kaboel-Pesjavar, zijn die bovendien aëronautisch reeds goed bekend en verkend is.

Wat men van Russische zijde groote beteekenis aan de verbinding Moskou-Taschkent hecht, moge blijken uit het feit, dat het postvliegtuig op deze lijn in Mei en Juni op even dagen en in Juni, Juli en Augustus, elken dag van Moskou afvliegt; dat is dus een drukker dienst, dan naar Irkoetsk, wat wel verklaarbaar is, doordien Taschkent in het vliegverkeer een centraal punt voor het Toerkeestangebiet is, van waar een viertal luchtlijnen uitgaan. Wat de voortzetting op de lijn naar Kaboel betreft, deze geschiedt echter twee keer per week op Zondag en Woensdag; en terug op elken Maandag en Donderdag. Als men nu bedenkt, dat de ruim 6000 K.M. lange afstand naar Karachi vanaf Londen gemiddeld 5 dagen vordert, dan is er voor het bereiken van Delhi nog altijd een zesde dag noodig. Maar al kan Delhi geregeld in 5 dagen bereikt worden, wat bij de gestadig toenemende doorsneesnelheid wel spoedig het geval zal zijn, dan zou men toch aannemen, dat het voor Delhi en zijn oostelijke achterland op zijn minst tot Kalkutta toe, wenschelijk, nuttig en aanbevelenswaardig zoude zijn, om de totstandkoming eener luchtlijn te overwegen, waardoor Delhi, daarbij twee keer per week in de gelegenheid zal zijn, om in weinig meer dan 4 dagen London te kunnen bereiken.

Mocht deze luchtlijn inderdaad tot stand komen, dan zou zulks ook nog beteekenis kunnen krijgen voor Achterindië, Sumatra en Java tot Soerabaja toe. Het is zeer zeker waar, dat indien deze lijn, wat tarieven, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid in de behandeling van post en vracht, met de Imperial Airways, K. L. M. en de Air Orient, vanaf Allahabad N.-W.-waarts tot London, Amsterdam en Parijs blijkt te kunnen mededingen, zulks voor deze lijnen geen aangenaam vooruitzicht kan worden geacht. Wat den aard, de waarde en beteekenis van deze, voor succesvolle mededinging vereischte hoedanigheden en voorwaarden betreft, daarover zal men reeds zeker oordeel en eenige zekerheid kunnen verkrijgen na de inbedrijfstelling der luchtlijnen London-Shanghai, die van Moskou tot Mandsjoeli aan de grens van Mandsjoerije over 6000 K.M. geheel door de russische luchtvaart wordt bediend, dat is dus over 53% van de geheele lengte, terwijl de 2000 K.M. of 17% van Berlijn tot Moskou door een luchtvaartbedrijf, namelijk de Deutsch-russische Luftfahrtges. de Dornluft voormeld, wordt gedreven, waaraan de Russen medewerken en een vrij belangrijk aandeel hebben. De luchtlijn tot Irkoetsk, tot dusverre een meer intern russisch karakter dragende en vooral nationale verkeersfunctie vervullende, moet zich in de lijn London-Shanghai doen kennen in eene bijkans nieuwe taak n.l. van internationalen medearbeid en praestaties. De overige 2400 K.M. worden bevlogen door de Deutsch-chinesische Luftfahrtges.

Wellicht is het feit, dat — als het betrekkelijke persbericht van midden April juist zou blijken — Kaboel in 1931 in verbinding met Teheran zou komen, vermoedelijk over Heral, eene reden, die de verwezenlijking van den wel als zeer „missing” te beschouwen „link” Delhi-Kaboel zal doen bespoedigen, nog daargelaten, dat in eene, een weinig meer verwijderde toekomst, langs Teheran eene kortere luchtlijn over de bestaande lijn langs Bakoe-Rostof-Kief, naar van hieraf nog te verlengen over Warschau

naar Berlijn, mogelijk en wenschelijk bleek; deze zoude op haar beurt de mededingster kunnen worden van die over Moskou.

Men zal geneigd zijn tot de alleszins begrijpelijke en voor de hand liggende opmerking, dat aldus gevaar zoude bestaan voor het binnenvoeren of voor de vergemakkelijking van het binnenvoeren, binnensmokkelen van allerlei communistische propaganda geschriften, verbodene briefwisseling, enz., enz.; maar daartegenover moet er toch nadrukkelijk op gewezen worden, dat in dezen toestand sinds jaar en dag verkeer hebben, en niet alleen de aan het Sovjetgebied onmiddellijk aangrenzende landen, behalve en vooral door het vervoer op spoor en te water (Japan) ook reeds zelfs door het vervoer door de lucht, zooals Letland, Estland, Duitschland, Finland en binnenkort ook China, gevolgd door Mandsjoerije, nadat de te verwachten voortzetting naar Wladiwostok langs den Chineeschen Oosterspoorweg in bedrijf zal zijn gesteld. Daarbij komt, dat bij de luchtlijn over Kaboel tusschen het Sovjet- en Br.-Indisch territorie niet alleen Afganistan gelegen is, dat zich als Perzië en Turkije, voor het Bolsjewisme zeer weinig toegankelijk heeft getoond, maar ditzelfde ook kan gezegd worden te gelden voor het geheele Toerkeestangebiet met Taschkent als overheerschende hoofdplaats. In de voor een aanmerkelijk deel door Islamieten bewoonde landen als Toerkmenie, Oesbekie, China, den Kirgizezenstaat e.a., is de geestdrift voor de Sovjetbeginselen al heel gering; het gaat er niet van harte. In Kaboel zou dus een deugdelijk werkend Britsch-Afgaansch filtreerstation kunnen worden opgericht, waar o.z.t.z. geen muis en geen kever doorheen zal kunnen glippen. Dus te dien aanzien zal men wel gerust kunnen zijn en zal men van de praktijk en ervaring van de lijn London-Shanghai nog partij kunnen trekken.

Tenslotte mag vooral de vermelding niet ontbreken, dat, hoe belangwekkend deze twee besprokene russische lijnen ook mogen zijn, en die op hun beurt weer deel uitmaken van het zich zeer krachtig ontwikkelende en uitbreidende net van Russische luchtlijnen, men hunne beteekenis voorshands niet mag overschatten, zulks om de eenvoudige reden, dat die lijndiensten voor het meerendeel slechts gedurende de vijf maanden Mei tot en met September in werking zijn; wat nu voor de naaste toekomst echter verwacht kan worden, is eene vóór- en achtervoeging van ééne maand, dus uitbreiding met twee maanden, waarbinnen in meer beperkten omvang en in vertraagd tempo zal kunnen worden gevlogen.

Den Haag, Mei 1931.

SCHMÜLLING.

Een Ternataans potentatje en zijn moordplannen.

(Valentijn naverteld.)

Hoewel het doel waarmede de Oost-Indische Compagnie was opgericht, handel drijven was in Aziatische landen, ging zij geleidelijk er toe over ook eene politieke macht te ontwikkelen en haar economischen en militairen invloed in die streken, waar zij zich vestigde, uit te breiden. Het was niet alleen uit eigenbelang, uit machtsbegeerte, dat zij aldus handelde, meermalen waren het de omstandigheden en de concurrentie van andere Westersche volkeren, die haar dwongen dien weg op te gaan en te blijven volgen. Het moet toegegeven worden dat zij daarbij nog al eens eene zware hand op de inheemsche bevolking deed rusten. Dat deze den druk voelde en door wrok gedreven, meermalen in geheim of openlijk verzet kwam, is te begrijpen, temeer daar de overheerscher niet steeds den weg van recht en billijkheid bewandelde, een verschijnsel dat zich in den regel bij het stichten van kolonies, vooral in den beginne voordoet.

Zelfs na een zekeren tijd van vestiging zien wij hetzelfde gebeuren. Wij willen hier o.a. wijzen op een hoogst eigendunkelijk optreden van de Fransche regeering tegenover de inheemsche bewoners van hare koloniën in het zwarte werelddeel; waar zij het in haar eigen belang en zelfs in dat van particulieren noodig achtte, liet zij eenvoudig heele bevolkingsgroepen overbrengen naar streken waar men werkkrachten te kort kwam. Wel is waar werden die groepen gelicht uit oorden met uit een economisch en sanitair oogpunt ongunstige omstandigheden, en werd voor die menschen zoo goed mogelijk op hunne nieuwe standplaats gezorgd, maar in elk geval, het was *dwang* en dus onrechtvaardig.

Gelukkig heeft Nederland, wij mogen zelfs zeggen vooral Nederland, onder de koloniseerende naties, meer en meer ingezien, dat het met zijn gezag, ook de verantwoordelijkheid voor de inheemsche bevolking op zich heeft geladen. De wijze waarop wij thans de inlanders — niet overheerschen, maar besturen en leiden ter vermeerdering van hunnen stoffelijken welstand en hunne geestelijke ontwikkeling, maakt met recht de bewondering gaande van andere mogendheden, van Nederlandsche en buitenlandsche koloniale specialiteiten van naam.

ENGELSCH EN DUITSCHE
— HANDELS —
CORRESPONDENTIE
BOEKHOUDEN
PIPRONK
COLUMBUSSTR.
153
DEN HAAG
VOLLEDIGE
OPLEIDING VOOR ALLE
PRACTIJK EXAMENS

5544

Het Paedologisch Instituut te Amsterdam

5108

geeft paedagogische adviezen.

Directeur Prof. Dr. J. WATERINK.

Medisch Adviseur Prof. Dr. L. v. d. HORST.

TEL. 119445

TEL. 119445

De Bas & Co's Luxe Verhuur-Inrichting
SPECIAAL TARIEF VOOR BUITENRITTEN
TAXI'S 15 CENT PER K.M.

Dag en nacht geopend. Gratis voorrijden.
Kantoor: DEIMANSTRAAT 334 — DEN HAAG.

Betrouwbaar adres voor Indische families. 5143

TEL. 119445

TEL. 119445

WENSCHT GIJ

bij Uw terugkeer in Nederland eene aangename bezigheid?

Fok dan edelpelsdieren in verbinding met pluimveeteelt!

Inlichtingen en adviezen worden gaarne gratis gegeven door N.V. Pelsdierenfokkerij „De Zilvervos” te Elspeet. — Tel. 3. 5059

DAMESSTOFFEN
ZOOVEL
VOOR DE TROPEN
ALS VOOR HOLLAND
BOTHE
Keerstraat 21 Den Haag
STALEN WORDEN TEN
SPOEDIGSTE OP AANVRAGE
FRANCO GEZONDEN
DOOR GEHEEL NEDERLAND

5014

U F R A Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (geén accu en anodebatterij), met ingebouwd luidspreker. Smaakvolle uitvoering in gepolitoerd notenhout. — Prijs f195.—
RADIO **UFRA-RADIO — UTRECHT**
Wittevrouwensingel 2 (5145) Tel. 16024

N.V. Drogisterij

De „Salamander”

„De Haagsche Drogist”

Winkels door geheel Den Haag.

Rijswijk en Voorburg. 5050

Telefonische bestellingen onder no. 110454.

HOOIKOORTS

Volkomen genezing mogelijk door

GENCYDO

Prospectus aanv. bij Handelsonderneming

„WELEDA”

SCHEVENINGSCHEWEG 12 — DEN HAAG

Vertegenwoordigers voor N. O. I. 5624

Fa. Jacobson v. d. Berg en Co., Soerabaya

Maar, zooals wij hierboven reeds opmerkten, in de dagen van de „Edele” O. I.-Compagnie, heerschten geheel andere zinswijzen: de „ethische richting” zoude eerst veel, veel later worden ingeslagen, en voor conflicten tusschen de Westersche machthebbers en de Oostersche bevolking waren er meer aanleidingen dan tegenwoordig. Wij willen hier één van die botsingen aan de hand van Valentijn naar voren brengen.

Men had in den Compagniestijd een landvoogd der Molukken: als zoodanig trad in 1677 op de heer Robert Padbrugge, een eerlijk, rechtschapen man. Onder zijn gebied ressorteerden Ternate, Batjan en Tidore. Op elk dier eilanden werd het inlandsche gezag gevoerd door, wat Valentijn noemt, een „Koning”; wij zouden zeggen „hoofd”. Op eerstgenoemd eiland was dit een zekere Kaitjili, gewoonlijk „Koning Amsterdam” geheeten. Dit was een eigenaardig heerschap, dat zich erg „voelde”. Volgens eene oude legende waren de vorsten van Ternate, Batjan en Tidore, ieder voortgekomen uit een ei van denzelfden draak. Toen lang geleden een vorst der Molukken, in zijn vaartuij ter hoogte van Batjan kwam, liet hij een paar, aldaar tusschen de klippen groeiende bamboestengels omkappen, maar reeds bij den eersten bijslag zag men bloed uit de kapwond vloeien. Aan den voet van den bamboestoel vond men vier eieren, die op slangen-eieren geleken. Terwijl de vorst, vol angst stond toe te kijken, hoorde hij eene stem, zeggende: „gij moet deze eieren wel gadeslaan en wel bewaren, alzo uit dezelve vier vorstelijke personen staan geboren te worden.” Inderdaad kwamen er drie mannen en eene vrouw uit de eieren te voorschijn: een der mannen werd de stamvader der Batjansche vorsten, de tweede die der vorsten van Boeton, de derde die van de Papoeasche heerschers, terwijl de vrouw de echtgenoot van een machtigen vorst op Halmahera werd.

Uit den Batjanschen stamvader sproten dertien vorsten van Ternate voort. Onder hen stond tijdens het bewind van Padbrugge de bovengenoemde „Koning Amsterdam” het hoogst in aanzien. Tusschen hem en zijne collega's van Batjan en Tidore heerschte een hevige naijver. Moesten zij met den Gouverneur eene bespreking houden, dan zorgde deze er voor dat zijne bezoekers niet met elkaar in aanraking kwamen, door hun ieder eene afzonderlijke kamer in zijne woning aan te wijzen. Kon, desondanks eene, zelfs zeer korte, ontmoeting niet worden vermeden, dan liepen de heeren elkaar „als staken” (zooals Valentijn het uitdrukt) en onder het wisselen van een korten, stijven groet, voorbij. Gaf de landvoogd eene officiële partij, dan werden er vier tafels aangericht: aan de eerste zat de Gouverneur zelf; de tweede, rechts van hem, was bestemd voor den vorst van Ternate; de derde tafel, links van den landvoogd, was voor den radja van Tidore, terwijl het hoofd van Batjan aan de vierde tafel aanzat, allen natuurlijk met eenige volgelingen.

De vorst van Ternate achtte zich verre verheven boven die van de twee andere eilanden, omdat hij, naar zijne bewering, vier machtige vorsten had onderworpen (iets dat voornamelijk in zijne verbeelding bestond) maar daarenboven was ook zijn geslacht uit een der vier draken-eieren voortgekomen. Als zichtbaar teeken van meerderheid vertoonde hij zich in het openbaar steeds met vier statiepajongs, eene herinnering aan die vier eieren.

Ook op andere, vrij kinderachtige manieren, gaf hij aan zijn superioriteitsgevoel uiting. Zoo bepaalde hij dat, wanneer hij in zijne cora-cora een tocht te water deed, zijne roeiers, bij het einde van een slag, hunne pagaaien, met de punt omhoog over hunne hoofden moesten zwaaien, alvorens ze voor een volgenden slag weer in het water te doopen. Wilde hij de verovering van Siauwa dan vergunde hij die Taroena — op Sangir — die hem geholpen had bij de verovering van Siam) dan vergunde hij dien persoon dezelfde roeibewegingen te doen uitvoeren, maar alléén door de voorste roeiers; de achterzittenden moesten op de gewone manier pagaaien.

Op het gebied van het huwelijk was dit opgeblazen ijdel potentiaatje al heel wispelturig. Zijn oom, een zekere Calamatta, had eene dochter, Dain Rooze genaamd. Deze jonge dame zag er niet onaardig uit, was flink en verstandig en welopge-

voed. Radja Mandarsjah, de vader van „Koning Amsterdam”, vroeg zijn broer Calamatta de hand van diens dochter, voor zijn zoon. Dit aanzoek werd evenwel afgewezen, voor den zeer deugdelijken grond dat het vrouwtje reeds eenige maanden getrouwd en zwanger was. Hierin zag de trouwlustige vorst echter niet het minste bezwaar: evenmin als in de omstandigheid dat ook hijzelf reeds gehuwd was, en wel met eene Sangiresche schoone. Om deze te loopen, zond hij haar naar haren vader terug, onder het voorwendsel, dat hij op een tocht moest uitgaan en zijn ega, ter wille van haar eigen veiligheid, niet op Ternate wilde achterlaten. Intusschen trouwde hij genoemde Dain Rooze en vergat zijne vorige vrouw weer van Sangir terug te laten komen. Een ramp was dit niet voor deze vrouw, want voor geene zijner echtgenooten was hij een liefdevolle, prettige gemaal. Integendeel, het was iemand vol nukken en in zijne booze buien vaak wreed, zoowel tegenover zijne vrouwen als tegenover zijne onderdanen. Een menschenleven had voor hem weinig waarde, behalve dan zijn eigen. Dit ondervond ook Dain Rooze; toen hij haar vrij spoedig moede werd, zond hij op een middel om haar kwijt te raken, maar gelukkig voor haar rook zij nog tijdig lont, en maakte zich uit de voeten. Daarop dong de wispelturige onbestorven weduwnaar naar de hand van de weduwe van een Chinees en trad met haar in het huwelijk. Deze vrouw had een getrouwden zoon, wiens ega aangename manieren en een aardig gezichtje had. Het duurde niet lang of de nieuwbakken schoonvader keek met een goed oogje naar het (volgens Valentijn) „fraai en aardige wijfje”. Wat was nu eenvoudiger dan zijn eigen vrouw, die sta-in-den-weg, uit den weg te ruimen? En zoo nam hij haar mede naar een bad en vermoordde haar daar eenvoudig. Om den schijn te redden schreeuwde hij luidkeels om hulp, maar voorzichtigheidshalve wachtte hij daarmede, totdat hij er zich van overtuigd had, dat het slachtoffer deugdelijk dood was. Nu was er nog de schoon-zoon; dezen liet hij „behendig om hals brengen” (zooals Valentijn het uitdrukt). Nu was de baan vrij en kon hij met zijn nieuwe geliefde trouwen.

Na het lezen van de voorgaande levensbeschrijving van dezen „Koning Amsterdam” kan men zich gemakkelijk voorstellen dat een zóó ijdel, tiranniek en wispelturig potentiaatje zich kwalijk kon voegen naar het oppergezag van de O. I.-Compagnie en er vurig naar verlangde het gehate juk van zich af te schudden.

Een openlijken opstand durfde hij niet te wagen en deze streed daarenboven tegen zijne natuur. Daarom beraamde hij in het geheim een plan om alle Hollanders op Ternate en ook op Ambon (op welk eiland hij beweerde rechten te hebben) door moord om het leven te brengen. Om de inboorlingen voor dit plan te winnen, liet hij deze door een zijner handlangers, een zekeren Pati Lima, bewerken. Maar ongelukkigerwijze werd het plan verraden door een den Hollanders genegen orangkaja Helessi genaamd. Na een tijd lang gezocht geweest te zijn, werd Pati Lima gevangen genomen, geboeid naar Ambon gebracht en daar in het fort Victoria opgesloten. Hij werd op de pijnbank gefolterd waarbij het bleek, dat hij een brief met een band om zijn buik gebonden, bij zich had, uit welk stuk zijn schuld onomstootelijk kon worden vastgesteld. Het vonnis van den Raad van Justitie luidde, dat hij eerst geradbraakt en gevierendeeld moest worden; daarna zoude de beul hem het hart uit de borst scheuren en dit hem in het gelaat slaan.

De vier deelen van het lichaam werden tentoongesteld op die plaatsen, waar de terechtgestelde het ijverigst propaganda voor het moordplan van zijn lastgever had gemaakt. Wij weten ook uit andere voorbeelden, dat men in die dagen, ook in Europa niet karig was met het opleggen van weerzinwekkende, walgelijke straffen; en hoewel men op het terrein van den godsdienst over het algemeen streng en orthodox was, scheen men te vinden dat afschuwelijke wreedheden zeer wel overeen te brengen waren met de zachtmoedige Christelijke leer, die de heeren geestelijken in den dienst der „Edele” Compagnie den Mohammedanen en heidenen vóórpreekten en trachtten op te dringen. Trouwens ook nu nog zien wij dat vele, zich bij uitstek Christenen noemenden, hun godsdienst als iets aparts beschouwen en hunne handelingen daarnaast naar andere, minder fraaie overwegingen, inrichten.

Al was dus ditmaal het moordplan van „Koning Amsterdam” mislukt, zoo gaf hij zijn voornemen toch niet op en trachtte hij op eene andere wijze, het in eene daad om te zetten.

Tijdens het bestuur van Gouverneur Padbrugge, bood hij dezen en de voornaamste dienaren der O. I.-Compagnie met hunne dames, een luisterrijk avondfeestmaal aan, met het doel al de genoodigden om hals te doen brengen. Niets kwaads vermoedende begaven deze zich naar het verblijf van den vorst. Daar werden zij vriendelijk en vormelijk ontvangen door zijne zuster, Bokje*) Gamma Lama geheeten, eene sluwe, energieke vrouw, die door haren broer steeds in zijn vertrouwen werd genomen, en niet tegen daden van wreedheid opzag.

5125

SCHOOLVEREENIGING „INSTITUUT WOLTERS”

Surinamestraat 25 - Den Haag

OPLEIDING

voor Gymnasium, H.B.S. en Lyceum

KLEUTERKLASSE

voor kinderen van 3 tot 6 jaar

Inlichtingen dagelijks aan de school, liefst van 10 tot 11 uur

Telefoon 180347

De Directeur,

5075

U. ANDRINGA

5064

Fa. BASTIAAN JANSEN

KLEERMAKERIJ

DAMES- EN HEEREN SPORT- EN LIVREI-
KLEEDING EN UNIFORMEN NAAR MAAT

Reizigersbezoek op aanvraag door het geheele land

GOUDSCHE WAGENSTRAAT 36, TELEF. 57557, ROTTERDAM

FIRMA P. v LOON

De Ruitersstraat 18 — LEIDEN — Telefoon 1061

ZUIVERAARS

Specialiteit in het verdelgen van Kakkerlakken, Torren, Krekels, Mieren, Ratten, Muizen en Wandgedierten. 5630

WESSELING & Co.

ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN

LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)

TELEF. 2092

5635

Zij had een aantrekkelijk voorkomen, alleen had zij (zooals onze domine-geschiedschrijver meent te moeten opmerken) een „te grooten boezem” die aan haar uiterlijk schoon afbreuk deed. Wellicht had zij deze keer niet het volle vertrouwen in het slagen van haren broer; althans de echtgenoot van den gouverneur, en ook een paar andere dames, meenden op het gelaat der gastvrouw eene uitdrukking van onrust op te merken. Een voorbeeld van fijne vrouwelijke intuïtie; want inderdaad vreesde zij, zoowel voor zich zelve als voor haren broer, de gevolgen van eene eventuele mislukking van het moordplan en had zij dan ook, maar te vergeefs, getracht, hem er van af te brengen.

Nu was het de gewoonte dat de gouverneur zich bij bijzondere gelegenheden als deze, deed vergezellen van een lijfwacht van tien soldaten onder een korporaal. Nadat hij zich aan tafel had begeven, stelden deze zich achter hun chef op en zoo begon de maaltijd, waarbij de gasten zich het gebodene goed lieten smaken. Na een poos stelde de gastheer een dronk in op den prins van Oranje en verzocht hij den Gouverneur zijn escorte naar buiten te laten gaan en daar een salvo ter eere van genoemden vorst te laten afvuren: daardoor zoude de Gouverneur weerloos zijn, daar het opnieuw laden van die ouderwetsche vuurwapenen nog al eenigen tijd zoude vorderen en van dezen tijd wenschte de verraderlijke gastheer gebruik te maken, om tot eene groote slachting over te gaan. Maar intusschen had de echtgenoot van den Gouverneur de gelegenheid gevonden, laatstgenoemden iets van hare vermoedens in het oor te fluisteren. Deze antwoordde den gastheer dan ook allerbeleefd, dat het onder Hollanders niet gebruikelijk was bij een toast te schieten, maar mocht de vorst bepaald op geknal gesteld zijn, dan gaf hij dezen in overweging zelf een paar „prinsestukjes of bassen” te laten afvuren. Natuurlijk gevoelde de verrader niets daarvoor. Toen gaf de landvoogd aan zijne vrouw en dochter snel en tersluiks een teeken. Terstond begreep laatstgenoemde haar vaders bedoeling; ze deed alsof ze zich opeens onwel gevoelde en weldra

Propaganda voor Indië onder de Militairen.

OPGAVE,

van de regimenten en korpsen waarbij in 1931 (na 1 Juli) herhalingsoefeningen worden gehouden en van de plaatsen waar de dienstplichtigen daartoe in werkelijken dienst komen.

N. B. Niet vermeld zijn die regimenten en korpsen waarbij slechts geringe getallen dienstplichtigen opkomen.

Regimenten en Korpsen.	Opkomst.	Vertrek.	Plaats van opkomst.	Opmerkingen.	Regimenten en Korpsen.	Opkomst.	Vertrek.	Plaats van opkomst.	Opmerkingen.
Regt. Grenadiers	10 Sept.	26 Sept.	Amersfoort		21ste Regt. Infanterie	13 Aug.	29 Aug.	Amersfoort	
Regt. Jagers	10 Sept.	26 Sept.	's Gravenhage		22ste Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Ede	
1ste Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Assen		Regt. Wielrijders	10 Sept.	26 Sept.	's Hertogenbosch	
2de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Venlo		Schoolcomp. Motordienst	22 Sept.	8 Oct.	Haarlem	een deel ook van 10-26 Sept.
3de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Bergen op Zoom						
4de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Leiden						
5de Regt. Infanterie	20 Aug.	5 Sept.	Laren						
6de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Breda		3de Regt. Veldart.	17 Aug.	2 Sept.	Oldebroek	
7de Regt. Infanterie	13 Aug.	29 Aug.	Harderwijk		idem	14 Sept.	30 Sept.	Breda	
8ste Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Arnhem		4de Regt. Veldartillerie	17 Sept.	3 Oct.	Ede	
9de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Assen		idem	13 Juli	29 Juli	Oldebroek	
10de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Ede		7de Regt. Veldartillerie	2 Juli	18 Juli	Bergen op Zoom	
11de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Nijmegen		Korps rijdende Artillerie	10 Sept.	26 Sept.	Arnhem	
12de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Groningen		2de Regt. onbereden Art.	10 Sept.	26 Sept.	Naarden	
13de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Maastricht		Korps Luchtdoelartillerie	20 Juli	5 Aug.	Utrecht	
14de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Breda		idem	17 Aug.	2 Sept.	idem	
15de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Harskamp		idem	12 Oct.	28 Oct.	idem	
16de Regt. Infanterie	13 Aug.	29 Aug.	Amersfoort		idem	26 Oct.	11 Nov.	idem	
17de Regt. Infanterie	10 Sept.	23 Sept.	Venlo		Regt. Genietroepen	10 Sept.	26 Sept.	idem	IIde Batj.
18de Regt. Infanterie	13 Aug.	29 Aug.	Ede		idem	10 Sept.	26 Sept.	idem	IIIde Batj.
19de Regt. Infanterie	10 Sept.	26 Sept.	Doesburg		Schoolcomp. Pontonniers	13 Aug.	29 Aug.	Dordrecht	
20ste Regt. Infanterie	13 Aug.	29 Aug.	Harderwijk		Schoolcomp. Torpedisten	3 Sept.	19 Sept.	Gorinchem	

VAN MARLE
EN
BIGNELL
Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE
—
KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJVEILINGEN
—
Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

zou flauw vallen. Zij werd terstond op eene rust-bank gelegd en de vader verklaarde zijn gastheer, dat hij onder deze omstandigheden niet verder aan het feest kon deelnemen. De vorst kon natuurlijk niet anders doen dan zulks billijken, maar stelde voor dat hij de zieke en hare ouders naar hunne woning in het fort zoude vergezellen. Dit aanbod kon bezwaarlijk geweigerd worden en zoo vormde zich een stoet, waarbij ook de andere genoodigden zich aansloten. Vóór den toegang tot het fort aangekomen, wilde de „Koning” met zijn gevolg mede naar binnengaan, maar natuurlijk bedankte de Gouverneur, die wel begreep, dat hij den anderen daardoor alsnog de kans zoude geven, zijn slag te slaan, voor de eer. Daarentegen verklaarde hij, dat mocht de vorst alléén mede naar binnen willen gaan, of morgen bij daglicht wenschen te komen, zelfs van zijn gevolg vergezeld, hij van een vriendelijke ontvangst verzekerd kon wezen. „Vertrouwt gij mij dan niet?” vroeg de radja. „Zeker wel” antwoordde Padbrugge, „maar 'snachts kan ik geen gezelschap van niet in de versterking thuis behorende personen, daarin toelaten.” Alzoo mislukte ook dit tweede moordplan.

Al spoedig bleek dat de aldus opnieuw teleurgestelde, zijne vijandelijke gevoelens op andere wijze zoude uiten. Een paar dagen na de hierboven beschreven gebeurtenissen, werden een paar soldaten, die, naar gewoonte, buiten het fort water waren gaan halen, vermoord gevonden. Gingen militairen van het garnizoen het bosch in, om brandhout te kappen, dan kwamen ze niet terug. Aan de bevolking werd verboden koopwaar naar den pasar te brengen, zoodat er onder de bezetting van het fort en de overige Hollanders gebrek aan levensmiddelen ontstond; kort daarop kwam er een bericht, inhoudende dat de vorst, na zijne kostbaarste roerende goederen in veiligheid te hebben gebracht, naar het binnenland gevlucht was. Toen hij eenmaal van de baan was, en zijne volgelingen geen directe vrees voor hem behoeften te koesteren, zonden deze drie hunner naar den Gouverneur, om dezen, mede uit naam van de anderen, te verklaren dat zij zich liever onder het gezag der Hollanders dan dat van hun eigen hoofd stelden, zonder evenwel de wapenen hiertegen te willen voeren. Padbrugge nam gaarne de betuigingen van hun trouw aan de O.-I.-Compagnie aan en liet hen goed verzorgen. Na eene poos zond hij hen op naar Batavia om ook tegenover het oppergezag van hunne aanhankelijkheid

te getuigen. Hier genoten zij van den opperlandvoogd de grootste gastvrijheid: zij bleven er een paar jaren en keerden daarna weer naar Ternate terug. Intusschen was ook Bokje Gamma Lama haren broeder ontrouw geworden, en vluchtte zij uit vrees voor zijne wraak, naar Tidore.

Tot een werkelijken oorlog tegen de Compagnie liet de vorst het evenwel niet komen. Hij vergevoegde er zich alleen mede, Hollanders uit hinderlagen te overvallen. Eens was de Gouverneur zelf daarvan bijna het offer geworden: toen hij op zekeren dag met een groot gezelschap aan het spelevaren was, sprongen plotseling eenige door gras en bladeren „gecamoufleerde” gewapende inboorlingen uit de struiken te voorschijn, maar gelukkig konden de bedreigden zich nog door een overhaaste vlucht naar de vaartuigen redden.

Natuurlijk werden meermalen militaire patrouilles uitgezonden om den aanlegger van zoeven genoemde bedrijven in handen te krijgen, maar steeds wist de gezochte tijdig de plaat te poetsen. Het is te begrijpen, dat de bevolking op den duur den gespannen toestand moede werd: van het bewerken en beplanten der gronden met voedingsgewassen en handelsproducten, kwam in zulke onrustige tijden niet veel. Zoo kwam het dat den Gouverneur van de zijde der bevolking het aanbod werd gedaan, dat men bereid was den vorst te „keelen” (‘t woord is van Valentijn); ‘t behoeft niet gezegd te worden dat dit vriendelijk aanbod niet werd aangenomen te minder daar de landvoogd den voortvluchtige liefst levend in handen wenschte te krijgen. Daar de voorstellers diens schuilplaats op dat oogenblik kenden en aan Padbrugge mededeelden, zond deze er een onderhopman met eenige soldaten op af: inderdaad vond dit troepje den gevluchten vorst op de aangeduide plaats en op een oogenblik dat hij na een bad, zich door zijne vrouw liet „oeroeten” (eene soort massage). Hij werd gevangen genomen en met zijne ega voor den Gouverneur gebracht. Als verblijfplaats kreeg hij een paar vertrekken in het fort en over zijne behandeling had hij geen reden tot klagen. In October 1681 werd hij, vergezeld van zijne vrouw en eenige zijner rijksgrooten naar Batavia gezonden om zich daar voor den Gouverneur-Generaal te verootmoedigen. Deze en de hoogste autoriteiten ontvingen hem goed en bezeugden hem allerlei attenties, maar tot straf werd hem en zijnen grooten eene jaarlijksche toelage van 12000 rijksdaalders, die zij genoten als schadevergoeding voor het omkappen van nagelboomen, ontnomen; maar „om hun nog eenige zoetigheid te doen”, zouden zij, ieder naar zijn verdienste eene kleinere toelage toegekend krijgen. In 1683 werd hij naar Ternate teruggezonden, maar slechts in schijn als vorst en met de waarschuwing zich van alle daden van geweld en willekeur te onthouden; hij „zag nu klaar wat bril men hem op den neus gezet had.”

M. Ch. v. R. v. N.

*) Ook thans worden in die streken de echtgenooten van aanzienlijke inlanders met „Bokki” betiteld.

Vreest geen Examen

want er is een middel dat U kalm houdt en waardoor Uw geest helder blijft. Mijnhardt's Zenuwtabletten behoeden U voor zenuwachtigheid. Ze zijn verkrijgbaar in kokers van 75 ct. bij Apoth. en Drogisten.

5492

Van Week tot Week.

Van Maandag 15 tot Zondag 21 Juni.

Den 15en j.l. heeft de demissionaire Gouverneur-generaal, de zitting van den Volksraad in zijn nieuwe samenstelling plechtig geopend.

Goed beschouwd, ligt er toch wel iets zéér zonderlings in, dat een nieuwen G.-G. door diens voorganger, een zóó belangrijke politieke nalatenschap opgedrongen wordt, als een Volksraad, die ten deele gekozen is onder den invloed der stemmingen gewekt door het bewind en voor de rest aangesteld is door den persoon van zijn voorganger, onmiddellijk voor diens vertrek.

Een circulaire der Regeering kondigt een nieuwe regeling aan voor den onderstand van weduwen van Inlandsche landsdienaren. De nieuwe regeling is thans ingevoerd, omdat de instelling van een Inlandsch pensioenfonds langer op zich doet wachten dan aanvankelijk was voorzien.

De ontwerp-begroting voor 1932 is bij den Volksraad ingediend. Het begrotingstekort voor het dienstjaar 1932 voor den gewonen dienst is teruggebracht tot f 91.000.000. Het totaal van den buitengewonen dienst is vastgesteld op f 37.000.000.

Onder enorme belangstelling is in de Protestantsche kerk te Menado, den 15en j.l., op plechtige wijze het feit herdacht dat het Nederlandsch Zendeling Genootschap sedert 100 jaren werkzaam is in de Minabassa.

Besloten is tot sluiting van de gouv.-goud- en zilvermijnen te Tambang Sawah op 1 Augustus a.s. Het hoofdbureau van den mijnbouw is nog niet gereed gekomen met de maatregelen met betrekking tot het personeel ten aanzien van het stopzetten van de Poeloelaoet-steenkolenmijnen.

Aan mr. Einthoven is opgedragen te Batavia en in de residentie Palembang een onderzoek in te stellen naar de ontslagen bij de Nederlandsche Koloniale Petroleum maatschappij. Deze heeft volledige opening van zaken toegezegd.

De meeste Europeesche dagbladen critiseeren op scherpe wijze het feit, dat de leden van de N.V.V.-delegatie bleven zitten bij het onder de tonen van het Wilhelmus binnenkomen van den G.-G. en bij diens heengaan voor en na de opening van den Volksraad, terwijl de delegatie de openingszitting bijwoonde op uitnodiging van den voorzitter van den Volksraad.

Dit bericht is categorisch door genoemde delegatie tegengesproken.

In den loop van deze week vindt de overneming plaats van de door het Gouvernement teruggekochte particuliere landerijen Tjengkareng, Kalideres en Tegalaloe in het Tangerangasche (bij Batavia), ter oppervlakte van 6000 bouwv. met een bevolking van 15000 zielen.

In 1932 zullen 30 in stede van 40 juristen worden aangesteld bij de rechterlijke macht, waarvan 10 uit Indië en 20 uit Nederland. Laatste bedoelde zullen alleen volledig bevoegd zijn, zoodat voor de aanvullende opleiding niemand wordt aangenomen.

Wanneer U prijs
stelt op soliditeit,
koopt U meubelen
van

MEUBELFABRIEK MESKER PARKSTRAAT 10 DEN HAAG

5604

Volgens de begroting van justitie wordt de tijdelijke ingestelde centrale arbeidsbeurs permanent. Zij zal ook aandacht wijden aan de Inlandsche werkloosheid in de groote steden en aan de arbeidsbemiddeling voor het buitenland en Nederland.

De meerderheid der commissie voor den Zondagsarbeid in de Indische havens doet in haar rapport twee beperkingsmiddelen aan de hand, ten eerste van overheidswege te vorderen betaling voor vergunning tot Zondagsarbeid en ten tweede een wettelijk verbod met dispensatie voor bepaalde gevallen. Drie leden der commissie bevelen in een minderheidsnota de invoering aan van een „permit“-stelsel, zooals dit in Singapore wordt toegepast, waarbij voor allen Zondagsarbeid een betaalde vergunning noodig is.

De ingestelde commissie voor het grondbezit voor Indo-Europeanen moet de Regeering adviseeren, of, en zoo ja, op welke wijze, met inachtneming van de huidige agrarische beginselen en de sociale positie van de Indo-Europeanen, het wenschelijk en mogelijk is om nadere voorzieningen in verband met het grondbezit dezer bevolkingsgroep te treffen.

De opbrengst van de landsmiddelen bedroeg over het tijdvak Januari—April 1931 f 156.600.000 (v. j. f 184.300.000).

Woensdagochtend had te Paramaribo een ordelijke straatbetoging van werklozen plaats, waaraan door eenige duizenden personen werd deelgenomen. De gouverneur ontving een delegatie en beloofde overweging van werkverschaffing en financieelen steun, terwijl het particulier initiatief zal zorg dragen voor voeding van behoeftige schoolkinderen.

De begroting kondigt aan de stopzetting van het zelfstandig kantoor voor Japansche zaken en de intrekking van de betrekking van adviseur voor Japansche zaken, terwijl de werkzaamheden van het kantoor zullen worden overgedragen aan het Bureau voor Chineseche zaken.

Behalve de bezuiniging van f 650.000 bij de politie voor 1931, welke voor 1932 definitief is geworden, bedraagt de nieuwe bezuiniging bij de politie voor 1932 f 1.481.362 of totaal ruim f 2.100.000, welke bezuiniging vooral door inkrimping van de formatie over de geheele linie zal worden verkregen.

Naar verluidt is in de vorige week gehouden vergaderingen van directies van ongeveer 20 in Den Haag gevestigde rubberondernemingen besloten een Haagschen kring te vormen.

Doel is verschillende rubberbelangen met elkander te bespreken, voorstellen van het bestuur van de Rubber-vereeniging en andere rubbercomité's met elkander te behandelen en zoo noodig in vergaderingen met voorstellen of tegenvoorstellen aan te komen. De in Den Haag gevestigde rubberondernemingen vertegenwoordigen bij elkander ongeveer tien miljoen pond rubber.

De heer Jhr. H. J. van den Bosch, directeur van de Cultuur Maatschappij Pondok Gedeh, heeft zich bereid verklaard tijdelijk het voorzitterschap op zich te nemen.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N.R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Ter Koloniale Wereld-tentoonstelling.

Parijs, 21 Juni '31

De Koloniale Wereldtentoonstelling te Vincennes blijkt nu reeds een groot succes te zijn, ofschoon nog lang niet alles in de puntjes klaar is, al zijn langzamerhand de verschillende paviljoens, ook der vreemde naties, ingewijd geworden met de onontbeerlijk daaraan verbonden officiële feesten, waarbij steeds tegenwoordig is de bejaarde Maréchal Lyautey, die ook in voor deze niet militaire gelegenheden, een onvermoeide dapperheid aan den dag legt. Niets is vermoeiender dan het onafgebroken, landurig bezoeken van tentoonstellingen, daarom kan men niet anders dan groote bewondering koesteren voor dezen begaafden grijsaard, die vol belangstelling blijft voor alles wat hem ter Wereld-expositie op Koloniaal gebied getoond wordt, ook op dat der *arts et metiers des indigènes*, de „Volkskunst“, welke door geen der Koloniale landen vergeten is. Dit laatste feit is waarlijk een verblijdend teken des tijds. Hierover echter een volgenden keer meer, thans willen wij 't liever hebben over de tentoonstelling in het algemeen en in het bijzonder over het

Bezoek onzer Koninklijke Familie,

dat wel als een der heugelijkste glanspunten mag worden beschouwd.

Zooals gebruikelijk is wordt achtereenvolgens door ieder der vertegenwoordigde landen een „nationaal Koloniale Week“ gehouden. Door België zal dit o.a. begin Juli a.s. worden gedaan. Wij weten niet of ook Nederland nog een bepaalden datum daarvoor is toegewezen, maar schooner en indrukwekkender dan de afgelopen week, zoowel voor ons als voor de Franschen, geweest is, zal die zeker niet kunnen zijn.

Zooals iedereen weet, is koningin Wilhelmina, reeds van Hare jeugd af, een zeer beminde persoonlijkheid geweest in Frankrijk en speciaal in Parijs, waar H.M. meermalen een krans kwam leggen op het graf van een Harer beroemde Voorouders de Coligny. Geen wonder dan ook, dat er algemeene opgetogenheid heerschte over het bericht, dat 16dezer de Koninklijke Familie de tentoonstelling zou komen bezoeken en men H.M. van wege de Fransche regeering alle mogelijke eer heeft bewezen, ofschoon Hare wensch was, zooveel mogelijk een streng incognito te bewaren. Reeds dadelijk bij de aankomst te Parijs bleek de opgetogenheid: de Vorstelijke wagons waren n.l. aangehaakt aan den vroegen arbeiderstrein, waarvan de inzittenden, zoodra zij dit vernamen, een lange haag vormden, waarlangs de Koninklijke Familie ging om de buitenstaande rijtuigen te bereiken, die Haar naar Chevreuse, het door H.M. uitverkoren verblijf zouden voeren. En er ging uit de menigte dadelijk een enthousiast: *Vive la Reine!* op, alsof 't hun eigen Vorstin gold.

Ook op de officiële feesten ter Harer eere, die op verzoek van H.M. zoo „intiem“ mogelijk werden gehouden, openbaarde zich de meest hoffelijke ingenomenheid. Op Donderdag 17 dezer had het eerste bezoek aan de tentoonstelling 'smorgens om elf uur plaats, met Maréchal Lyautey, als „Gids“. Onder een zeer decoratief geleiden van de verschillende koloniale eerewachten in hun kleurrijke kleeding, werden eerst de talrijke bezienswaardige Fransch-Koloniale paviljoens bezocht, met een vluchtigen gang door het Nederlandsch-Indische Hoofgebouw tot besluit.

Op den daaropvolgenden Vrijdag kwam de Koninklijke Familie reeds vroegtijdig, kwart over tien 'smorgens, op onze afdeling aangereden. Om H.M. een goed overzicht van het geheel te geven, werd op den grooten weg tusschen het Hoofgebouw en het Menangkabausche Huis uitgestapt, waar het Hollandsche *Uitvoerend Comité*, met oud-Gouverneur-Generaal Fock aan het hoofd en ook eene vertegenwoordiging van „Boeatan“, de Hooge Gasten opwachten. Door twee jonge dames (Jonkvrouw H. de Graeff en Mej. I. Bruchner), in fraaie en zeer flatteuse Menangkabausche *adat*-costumes gekleed, werden aan H.M. de koningin en prinses Juliana ruikers aangeboden in de nationale kleuren, terwijl ook een Fort-de Kocksche *Datoe*-familie daarbij tegenwoordig was, waarvan het driejarig zoontje H.M. een struis-oranje-bloemen toereikte, die zeer minzaam werden aanvaard, met een paar Maleische woorden. Later in Sumatra terug, zullen deze eenvoudige inboorlingen daarvan opgetogen verhalen!

De Koninklijke Familie richtte toen allereerst hare schreden naar het Menangkabausche Huis, waarin Boeatan is ondergebracht, waar H.M. bij den trap-ingang begroet werd door de voorzitter dier Vereeniging, aan wie H.M. de belangstellende vraag richtte: Mevrouw „verkoop Boeatan hier goed? Het antwoord hierop kon gelukkig bevestigend luiden, dank zij de veelzijdige hulp, welke „Boeatan“ ook hier ondervindt, in de eerste plaats van toege-

's-Gravenhaagsche Zwem- en Badinrichting

Mauritskade — Telef. 113030

Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en heeren den geheelen dag goepend. — Russische-, Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en Geneeskundige Baden.

— Tarief gratis op aanvraag — 5107

wijde damesleden der Hollandsche kolonie te Parijs, door de presidente van Boeatan daartoe aangezocht.

Na de welbekende inheemsche volkskunst onzer overzeesche landen te hebben bezichtigd — prinses Juliana gaf den wensch te kennen er nog wel wat langer te hebben willen blijven — ging de stoet naar het Hoofgebouw, waar thans alles grondig werd bekeken, waarbij H.M. aan Z.Exc. Fock o.a. de opmerking maakte, dat „het geheel niet alleen een artistieke indruk maakt, maar ook elk onderdeel zoo duidelijk en overzichtelijk is weergegeven“.

Blijkbaar draagt onze Nederlandsch-Indische Afdeling ook Harer Majesteits hooge goedkeuring weg.

Zelfs de *kampong* der Balineezen werd met een bezoek vereerd, zoo ook de *pendops*, waar de Balineesche dansen, op Woensdagavond daaraanvolgende, een aanvang zouden nemen, met een uitnodigings-voorstelling ter eere der verschillende autoriteiten, terwijl deze daarna iederen middag en avond tegen *entree* voor het publiek toegankelijk zullen zijn. Zeker zullen ze terecht ieders bewondering wekken!

Die Vrijdag moet voor de hooge gasten een bijzonder vermoeiende dag zijn geweest, want na al de bezichtigingen, eindigend met die van *La Cité des Informations*, een zeer nuttige afdeling, welke de „hobby“ van den Maréchal wordt genoemd, en waarin ook Nederlandsch-Indië vertegenwoordigd is, werd die dag besloten met een officieel *diner*, in het Palais van Indo-China aangeboden, waarna 'savonds nog een gondeltocht over het sprookjesachtig verlichte meer volgde. Een indrukwekkend einde!

Was de koninklijke stoet in de Fransch-Indische afdeling ontvangen door de officiële eerbetooningen der inboorlingen met hunne Chineseche muziek, *pajong's* (zonnenschermen) enz., toen zij uit de verlichte gondels stapten bij het Menangkabausche Huis aan den oever van het meer, stonden daar de Balineezen met hunne niet minder sierlijke *pajong's* vlaggen en wimpels, terwijl naast dat huis op het omringende grasveld, de *gamelan* was opgesteld, waarvan de welluidende klanken als een welkoms- en tegelijk afscheids-groet klonken. Een algemeen hoerah, *vive la Reine*, werd gehoord.

Doch voor de Hollandsche Kolonie te Parijs, zou dit afscheid pas den volgenden dag plaats vinden in de even vorstelijke als gastvrije woning van onzen Gezant en Mevrouw Loudon te Parijs. Op het bordes van den tuin werden daar de voorzitters der verschillende Hollandsch-Fransche vereenigingen aan H.M. voorgesteld en daarna had een *défilé* plaats langs de Koninklijke Familie, welke bij alle aanwezigen in dankbare herinnering zal blijven.

Een waardig einde van deze „Nederlandsch-Koloniale week“!

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Door afwezigheid van onzen medewerker voor deze rubriek, blijft deze in dit nummer achterwege.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

In een over de nummers van 13—17 April verdeeld artikel in de *Bintang Timoer* oefent Sanoesi Pané, redacteur van „Timboel“ onder het opschrift „Nationaal vraagstuk en Congres Indonesia Raja“, critiek uit op de politieke verhoudingen in de Inheemsche wereld. Hij zegt dat de nationale beweging geen vaste richting heeft, waardoor conflicten kunnen ontstaan welke hier en daar persoonlijk en onzakelijk zijn geworden. De in vroegere jaren zeer heftige „inquisitie“ in het Westen is thans in deze landen ingevoerd. De „Perkoempoelan Peladjar Indonesia“ (Ind. Studenten Unie) te Batavia schijnt „groot-inquisiteur“ te zijn geworden. Zij laat zich schijnbaar door sentiment leiden, waardoor zij alleen een negatief resultaat zal bereiken. Zij zegt te streven naar onafhankelijkheid, maar zij is zich niet bewust van de beteekenis van dat woord. Zij vervolgt de P. R. I. als een wolf den reiziger, „het is een zeer lage vertooning“ meent schrijver. De zuiverheid der nationalistische beweging is verdwenen en heeft plaats gemaakt voor sentiment alleen. De P. R. I. heeft — hoewel haar richting is naar den

VICTORIA-WATER

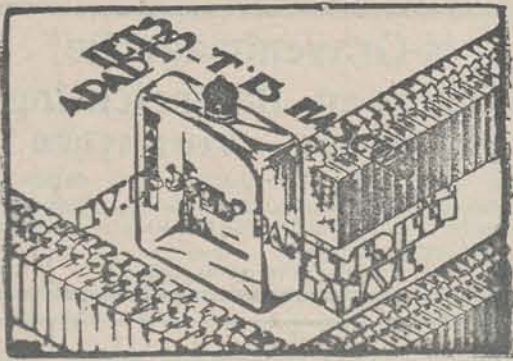
HEERLIJK

OBERLANDSTEIN

GEZOND

NATUURLIJK BRONWATER

5504

606

dominion status — recht van bestaan. Betreurd wordt echter dat zij begonnen is met andere partijen te bestrijden. Van haar wordt o.m. gezegd dat zij „Moeder Indonesia” niet verheerlijkt. Zij hecht meer waarde aan haar beginselen en aan haren dictator (Tabrani — Red.) Deze kent, naar het den auteur toeschijnt, alleen de „laagste lagen der Europeesche beschavingen”, maar hij heeft geen „wereldblik”. Hij verafgodt het parlementarisme zonder te begrijpen wat het is enz. Een der oorzaken van de bestaande verwarringen op politiek gebied is, dat er geen enkele partij is die afdoende de betekenis van onafhankelijkheid aangeeft, waardoor de nationale beweging geen vaste richting en derhalve geen kracht heeft. Het is, volgens schrijver, de voornaamste plicht van een „Congres Indonesia Raja” om hierin een beslissing te nemen welke door heel het volk van Indonesia geëerbiedigd dient te worden. Door deze beslissing zou oneenigheid over de vraag: al dan niet via den dominion-status streven naar de onafhankelijkheid, onmogelijk worden gemaakt. Het Congres wordt dan een dictator die ook te beslissen heeft over de vraag welke staatsvorm, Unie of Federatie, voor dit volk past.

Verder worden min of meer uitvoerig behandeld het pan-islamisme, dat zich niet in openbare vergaderingen behoort te uiten, de „Perhimpoenan Indonesia” in Nederland, wier verdienste te veel in de hoogte wordt gestoken en die niet als een belangrijk lichaam moet worden beschouwd omdat ze slechts een „protest-vereening” is en in geen geval een „motor voor de Inheemsche beweging”, voorts de fouten van de leiders die zich niet bewust zijn van de „hoogheid van hun leiderschap”, waarom de studenten den durf gehad zouden hebben hun wil aan hen op te leggen, enz.

Verder behandelt schrijver o.m. het begrip imperialisme, volgens hem een eigenschap, een menselijke zucht tot eigen voordeel, welke weleens inbreuk kan doen maken op de rechten van anderen; de wenselijkheid van een goed parlement, waarin alleen zitting mogen nemen menschen van ongeveer 40 jaar oud, met veel ervaring, die niet meer in betrekking zijn, ergo de gepensioneerden die voldoende inkomen hebben. Zij vertegenwoordigen geen bepaalde partij, krijgen geen salaris of zittingsgelden. Verder heeft hij het over den strijd tegen het imperialisme, dat het Ned. bestuur en zijn koloniale politiek beïnvloedt; de fouten van het historisch materialisme, welke worden toegelicht. Dan wordt behandeld de onafhankelijkheid naar buiten, welke mogelijk via den dominion-status kan worden verkregen, maar deze staatsvorm behoort niet de basis te zijn, m. a. w. de onafhankelijkheid mag niet gegrond zijn op politiek psychologische consideraties, enz.

In de *Oetoesan Sumatra* van 10 April wordt weergegeven de op 29 Maart te Jogja gehouden rede van K. H. Dewantoro over de grondslagen van het Taman-Siswo-onderwijs. Genoemde spreker verklaarde toen dat elk vooruitstrevend volk een vreemde cultuur niet zonder meer mag afwijzen, maar die integendeel moet bestudeeren, de goede van de slechte elementen schiften en die zoo noodig overnemen. De bij velen heersche meening als zou de Taman Siswo op een eng nationalistisch standpunt staan en van de vreemde cultuur niets moeten hebben, is verkeerd. Elk levend organisme ondergaat een verandering. De Taman Siswo wil de leerlingen opvoeden tot zelfstandigen arbeid, opdat zij in de toekomst niet aan den leiband van anderen zullen behoeven te loopen. De spreker wees dan nog op de gebreken in het onderwijsstelsel van het Gouvernement en waarschuwde de massa tegen een khakkeloos overnemen van de Westersche beschaving, die door vele Westelingen zelve als „bouvvallig” zou zijn beschouwd. De *Oetoesan Sumatra* merkt in zijn commentaar op bovenstaande uiteenzetting op dat Taman Siswo zonder eenige subsidie van wie ook werkt en dus inderdaad een zelfstandig bestaan voorstaat. Van de abiturienten der Taman Siswo Mulo's zijn er zelfs die hun studie aan de Gouvts. Alg. Middelb. school voortzetten. Wel wordt van deze leerlingen wel eens gezegd dat hun kennis van het Nederlandsch en het Engelsch nog wat te wenschen overlaat, maar dit is, in aanmerking genomen de geringe kosten van het onderwijs aan bedoelde particuliere instelling, niet van bijzondere betekenis. Wat echter wel van belang is, is het feit dat de Indonesiërs net zoo goed als anderen tot zelfstandigen arbeid in staat zijn!

Het blad *Sipatahoenan* van 14 April zegt dat het wellicht tegen de goede vormen in gehandeld zou hebben

als het vóór alle andere bladen een loffelijke beschouwing aan het kortgeleden gehouden congres van de eigen vereeniging „Pasoendan” had gewijd. Nu echter verschillende andere bladen er met waardeering van hebben gewaagd dat het laatste congres van Pasoendan op een veel hoger peil stond dan de voorafgaande congressen, meent het blad zich te kunnen veroorloven op den vooruitgang van de vereeniging te wijzen, welke overigens geen verwondering behoeft. Ook al moet men toegeven dat de diverse afdelingen, als gevolg van de verschillende plaatselijke omstandigheden, niet alle op hetzelfde peil staan, een feit is het toch dat de organisatie als geheel in den loop der jaren is vooruitgegaan. Het streven van Pasoendan gaat ongetwijfeld naar een Indonesia Merdeka en dat zij zich tot dusver, zij het ook niet altijd even gemakkelijk, binnen de grenzen van de wet heeft weten te houden, bewijst wel hoe voorzichtig en beleidvol hare leiders te werk gaan. De op het congres gehouden besprekingen en redevoeringen mogen warme gemoederen verraden, het hoofd hield men daarbij koel. Men mag van Pasoendan ook wel verwachten dat zij als een der groote vereenigingen in Indië, gelijken tred houdt met de andere partijen en een goed voorbeeld geeft aan kleinere organisaties. Zij neemt deel aan het algemeen streven naar de vrijheid, maar vergeet daarbij de specifieke belangen der Soendanezen niet. Alleen met gezamenlijke krachten van alle Indonesiërs kan een Indonesia Merdeka worden verkregen. Allen gaan vooruit, Pasoendan mag niet achterblijven!

De *Bahagia* van 15 April zegt van eenige teruggekomen geïnterneerden uit Digoel vernomen te hebben dat de samenleving daar, als gevolg van het gebrek aan vrouwen, veel te wenschen overlaat. Mannen, die als vroom bekend stonden, houden zich in Digoel niet meer aan de zedelijkheidswetten. Zij leiden er een losbandig leven en de vrouwen zijn voor 75 % gewoonweg bedorven. Door den toestand zijn zij gedwongen het verkeerde pad op te gaan en de betrokken echtgenooten laten dit, ter wille van het geld, vaak oogluikend toe. Echtscheidingen komen er veel voor en ook vechtpartijen blijven niet uit. Vrouwen van goede zeden vinden dezen toestand afschuwelijk en zijn hierdoor genoodzaakt naar haar geboorteland terug te keeren, met achterlating van haren echtgenoot. Het is te hopen, zegt het blad, dat de Regeering die menschen niet aan hun lot zal overlaten en dat het bovenstaande voor haar aanleiding zal wezen om zoo gauw mogelijk Digoel als interneeringsoord op te heffen.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 46 van 16 Mei: Gevaar in talmen! (met de groote bezuinigingen wordt den raad gegeven niet tot te veel ontslag over te gaan, maar het werkvolk exploitatie op bescheiden schaal te doen voortzetten voor groententeelt, eenjarige voedselgewassen, soja-boonen, e.d.). — Aantasting v.d. Roembiapalm (*Metroxylon sagus* Rottb.), door rupsen van *Hidari irava* Mr., door dr. F. J. Gorter (deze palm wordt veel gebruikt voor dakbedekking van schuren, huizen, enz. en aantasting daarvan is dus niet van economisch belang ontbloeit). — Werkwijze tot het bereiden van cocosolie (een uitvinding van H. J. Hutteman te Soerabaja, waarvoor octrooi is verleend, no. 47721 Ned.). — Rubber contract asfalt (een serie artikelen van dr. Ph. van Harveld in het Soer. Hbld. over cultuurbelangen. Het artikel over cultuurbelangen. Het artikel over rubberbestratingen wordt hier overgenomen).

Ceres

Juninummer: De positie van den Landbouwkundigen Ingenieur in de Java-Suiker-industrie, door Ph. Levert (wij halen daaruit de volgende zinsneden aan:

„Ieder Nederlander in de koloniën zal naast een natuur-wetenschappelijke opleiding, die hem ten dienste staat in zijn streven naar stoffelijke welvaart, een geestelijke basis van kennis der Oostersche volkeren moeten worden bijgebracht.

Voor iedereen, die door zijn werkkring in koloniale verhoudingen in nauw contact komt met inheemsche arbeidskrachten, behoort een elementaire kennis van het wezen, de culturele vermogens en de zedelijke kracht der Oostersche maatschappij als eisch gesteld te worden.”)

La Quinzine Coloniale

No. 593, van 10 Juni: A L'Institut Colonial International (dit instituut hield op 5 Mei te Parijs zijn XXIste zitting. O.m. voerde daar het woord prof. Gonggrijp uit Nederland). — La protection des produits coloniaux (de volledige tekst van de wet van 31 Mei, regelende de bescherming van de

Gratis!

5492

Bij zonnebrand, doorzitten, stukloopen enz. is Purol zeer verzachtend en genezend. Allen, die dezer dagen in Apotheek of Drogisterij een doos of tube Purol koopen, ontvangen daarbij zoolang de voorraad strekt, gratis een boekje over huidverzorging en huidgenezing.

productie van caoutchouc, sisal, manioc in de Fransche koloniën).

De Indische Culturen (Teysmannia)

Van 16 Mei, no. 10: Hoe de boomen zich voeden (een verhandeling, waarvan menig onderdeel voor de tropen toepasselijk is). — Proeven met kunstbemesting bij den laagland-rijstbouw, (slot). — Het djatibedrijf, door J. E. Jasper uit de Java-Bode).

De Indische Post

No. 21 van 23 Mei: De naaste toekomst, door Z. (een waarschuwing tegen degenen, die er over mochten denken naar Indië te komen om hun geluk te beproeven). — Bibliotheken in en boeken betreffende Nederlands-Indië in den compagnie-tijd, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins (een belangwekkend overzicht wordt gegeven van particuliere boekerijen, waarvan schrijver er een paar noemt). — Paradijsvogels, door „Buitenman” (waarvan de eerste vermelding in 1441 plaats had door Nicolo di Conti, die van 1415 tot 1440 het Oosten bereisde. De naam paradijsvogel wordt genoemd door bij Maximilianus Transylvanus — de verslaggever van de eerste reis om de wereld — wiens reisbericht vermoedelijk in 1522 verscheen).

De Indische Verlofganger

No. 45 van 12 Juni: Baron Van der Capellen, door S. Kalf (oud-G.G. van N.I., die op 10 April 1848 in een vlaag van verstandsverbijstering een einde aan zijn leven maakte. Hij en Lord Clive, de Engelsche G.G., waren de enige landvoeden, die door eigen hand om het leven kwamen.)

Landbouw en Veeteelt

No. 22 van 15 Mei: Naar een indische pluimveestamboek, door Th. H. Buys (schrijver betreurt het ontbreken van een dergelijk instituut, dat in Nederland en Canada bestaat en publiceert het reglement van het Nederlandsche stamboek).

Marseille Matin

van 4 Juni: La Hollande Coloniale, door Henry Asselin (Ainsi, la France et les Pays Bas se trouvent unis, en Asie, pour défendre les resultats de leur effort colonisateur compromis pas certaines lois de l'évolution. Des deux côtés, français et hollandais, on a fait preuve, depuis longtemps, d'un même souci d'adaptation, d'un même désir d'associer l'indigène à l'oeuvre commune et de le faire participer à la vie politique et administrative de la colonie: les deux „Conseils du Peuple” qui fonctionnent à Hanoi et à Batavia, où l'élément indigène est largement représenté, le gouverneur-général ayant voix prépondérante, constituent certainement un progrès appréciable sur les méthodes d'autrefois. Pour le reste, les deux pays feront face à l'anarchie, à la révolte, avec les mêmes moyens: leur collaboration sera particulièrement utile dans le domaine de l'information, tous deux ayant un égal intérêt à ne pas ignorer où se forme l'orage et d'où viennent les coups.)

Oedaya

van Juni: Een stem uit Suriname (dat is die van P. A. May in Suriname, redacteur van de *Bannier*). — De organische rijkseenheden en het sociale vraagstuk als wereldproblemen, door W. C. Lemei. — De Verlossing uit onzen maatschappelijke nood, door D. Valkema—Bilderdijk en de Islam, door dr. K. H. E. de Jong.

Ons Zeewezen

15 Juni, no. 6: Korte geschiedenis der kustverlichting in Ned.-Indië, door W. S. vervolg, (in dit van talrijke afbeeldingen voorziene artikel doet ons de lichttoren op de bank van diamantpunt, waarvan het licht op 15 April 1905 werd ontstoken, sterk herinneren aan het geleidelicht aan de monding van de Surinamerrivier, dat in 1903 gebouwd werd onder de bekwame leiding van de heeren Havelaar, Jura en Piepers).

Onze Aarde

Juninummer: De vulkaan Merapi in werking, door dr. G. L. L. Kemmerling (met talrijke goede afbeeldingen).

De Rijkseenheden

No. 38, van 17 Juni: Een deskundige van groot kennis en ervaring op economisch gebied voor Suriname (de redactie kent maar één man, die voor dit verheven doel kan worden uitgeleest, den priëmissimus inter paris; dr. H. Colijn. Het ware ongetwijfeld een offer, dat hier aan Suriname, er dus aan Nederland zou moeten worden gebracht)

een groot offer). — De noodlijdende drie Guyana's, door Fred. Oudschans Dentz (schrijver somt de maatregelen op om Suriname er boven op te helpen die alle gefaald hebben en deelt mede wat Groot Britannië doet voor Britsch- en Frankrijk voor Fransch Guyana in den vorm van het beschikbaar stellen van een fonds voor de ontwikkeling van de hulpbronnen. In Britsch Guyana roept men om een spoorwegaanleg, waarin Suriname reeds een kwart eeuw geleden vooringing.) — Figuren uit onze Koloniale Historie, door H. A. Ritter (Maurits de Braziliaan, 1636—1644).

De Stuw

van 15 Mei, no. 10: De nieuwe landvoogd. — Het begrotingsaspect in verband met de crisismaatregelen der Regeering, door Rückert. — Vrijwillig onderwerping aan het europese recht bij openbare verkopen, door Kolléwijn. — De Europeesche pers in Indië (naar aanleiding van de benoeming van den heer Lievegoed als lector in de journalistiek te Leiden).

Tropisch Nederland

No. 4 van 15 Juni: Het hotelwezen in Indië, door S. A. Reitsma (waren de hotels nog niet zoo lang geleden in Indië niet veel meer dan „eethuizen“ waar men ook den nacht kon doorbrengen en spoedig vluchtte, zonder overdrijving kan men zeggen, dat op de groote plaatsen het hotelwezen, onder deskundige leiding, zich ontwikkeld heeft tot een hoogte, welke het reizen tot een genot maakt. Fraaie foto's verlichten het artikel.) — Nederlands roeping in Indië, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. IV. — De bevolking van onze West, iets over de Negers, door C. K. Kesler. (de schrijver vertelt van de herkomst van de woorden „brouwer“ voor hooge hoed, „kreps“ voor bedienaar der begrafenissen en „boas“ voor tamboer-majoor).

Tijdschrift voor Economische Geographie

van 15 Juni: Nederlandsch West-Indië. Suriname. (Aanvulling en verbetering van het overzicht in het nummer van 15 Mei, over den economischen toestand van Suriname, door Fred. Oudschans Dentz).

BOEKENSCHOUW.

Verlag Postspaarbank in Curaçao over 1930.

I. *Nederlandsch-Indië in de wereldcrisis*, door ir. E. P. Wellenstein en II. *De nawerking van de crisis op 'slands geldmiddelen*, door C. v. d. Bussche. Publicatie no. 19, van de Vereniging voor studie van koloniaal-maatschappelijke vraagstukken. Aan dit werk zijn 19 bijlagen, kaarten en grafische voorstellingen toegevoegd.

Eerste supplement op het alphabetisch naamregister en den index van de „Mededeelingen van den dienst der volksgezondheid“ over 1912—1930.

Mijn Indische reis. Gedachten over cultuur en kunst, door dr. H. P. Berlage. Met 36 reproducties naar teekeningen van den schrijver, Rotterdam W. L. en J. Brusse's Uitg. Mij.

Opperbetuur en Algemeen Bestuur over N.-I., Suriname en Curaçao, door H. J. Wytéma. Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Leiden op 19 Juni.

De Westkust en Minangkabau 1665—1668, door H. Kroeskamp. Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Leiden op 12 Juni.

Hei Adatrecht van Ned.-Indië, door mr. C. van Vollenhoven, 2de deel afl. V., Firma Brill te Leiden.

De Inlandsche cultures op Java, door K. van der Veer. De Bussy 1931, f. 0.75. (lezing van 31 December 1930. Overdruk uit de Ind. Mercur van 4 Maart 1931)

Die evangelische Mission in Niederlandsch-Indië, door D. Julius Richter. Bij C. Gertelmann, Gutersloh, 1931.

Outline of the Geology and Petrology of Surinam (Dutch Guiana), door R. Yzerman. Proefschrift ter verkrijging van den graad van doctor in de wet- en natuurkunde aan de rijksuniversiteit te Utrecht op 8 Juni.

Kroniek 1930. Oostkust van Sumatra Instituut. Mededeeling no. 19, door M. J. Lusink, 1931.

Internationaal Jaarboek Grotius voor 1931. Met artikel „Les relations entre les Pays Bas et le Hidjaz“, door Ch. O. van der Pas.

Verbetering.

De nationalistische beweging in Nederlandsch-Indië, door J. Th. Petrus Blumberger, is uit gegeven door H. D. Tjeenk Willink & Zoon, N.V. Haarlem, niet door De Bussy.

Suriname

De Gouverneur heeft op 12 Mei de zitting der Koloniale Staten geopend.

Dr. Rutgers is een moedig man. Om midden in de algemeene economische depressie, de werkloosheid en de gevolgen daarvan het hoofd niet te laten hangen, daartoe behoort moed.

Uit de rede het volgende:

„De verstoring van het evenwicht in de wereldhuishouding, die den pijnlijken overgang doormaakt naar een lager niveau van prijzen en loonen, vindt ook haren weerslag in de verhoudingen hier ten lande. Het sterkst is die weerslag vanzelfsprekend voor die bedrijven, welke geheel voor de wereldmarkt produceeren, met name koffie en suiker. De kleinlandbouw, veel minder aangewezen op afzet buitenslands, wordt er in zeer geringe mate door getroffen.”

Bij de beschouwing van den invloed der wereldcrisis op het economisch leven in Suriname, is vooral opvallend het, ik mag wel zeggen verrassend groote weerstandsvermogen tegen economische schokken, zooals de huidige wereldcrisis te weeg bracht.

Dit grootere weerstandsvermogen bestaat, getuige de cijfers. Niets slechts waren voor 1930 de cijfers van invoer, uitvoer en opbrengst van 's lands middelen iets hooger dan voor 1929, ook de eerste drie maanden van 1931 waren niet teleurstellend. De middelen brachten in het 1e kwartaal van 1931 slechts 1 pct. minder op dan in het 1e kwartaal van 1930, ondanks de merkbare daling der invoerrechten door de prijsdaling der ingevoerde artikelen.

Deze toename van het economisch weerstandsvermogen wordt verklaard door de grootere differentiatie der productie, gepaard gaande met een mindere afhankelijkheid van het buitenland wat betreft den invoer van voedingsmiddelen.

Die verbreding van de economische basis ligt allereerst in den kleinen landbouw, waarvan de producten die der koffie- of suikercultuur thans reeds belangrijk in waarde overtreffen. Dank zij den kleinlandbouw werd bijvoorbeeld de invoer van rijst overbodig, die in 1913 onze handelsbalans nog met een half miljoen gulden bezwaarde.

In nauw verband met de ontwikkeling van den kleinlandbouw, die zoowel kwantitatief als kwalitatief blijft vooruitgaan, staat de veel betere verdeling der bevolking over stad en platteland.

In 1900, toen de bevolking 68.000 zielen telde, woonde daarvan ongeveer de helft in de stad. Thans, bij een dubbel zoo groote bevolking, tellen de districten tweemaal zooveel inwoners als Paramaribo. Deze vermeerdering der landbouwende bevolking met ruim 50.000 zielen is het rechtstreeksch gevolg van de consequent voortgezette en vruchtdragende immigratie- en kolonisatie-politiek.

Daarnaast moet de winning van bauxiet genoemd, in 1930 in uitvoerwaarde alle anderen producten overtreffend, waardoor blijvende werkgelegenheid geboden wordt aan een groote groep Creolen.

En in de derde plaats de ontwikkeling van het houtbedrijf, dat einde 1930 zooveel werkkrachten tot zich trok, dat de groote balatamaatschappijen daardoor genoopt werden hun arbeidsmacht in te krimpen.

Van groote beteekenis daarbij is de gegronde verwachting, dat in ieder der drie genoemde richtingen ontwikkeling in de toekomst te verwachten is.

Mag alzoo met dankbaarheid vastgesteld worden, dat inzonderheid door deze drie factoren Suriname de jongste economische schokken beter kon verdragen dan vroeger het geval geweest zou zijn, zonder invloed bleef de wereldcrisis niet en zonder zorgen is ook de toekomst niet.

Tenslotte geeft de beschouwing van den economischen en financieelen toestand in verband met de wereldhuishouding reden tot tevredenheid, in zooverre het mogelijk bleek de begrotingen voor 1931 en 1932 samen te stellen zonder stijging der Rijksbijdrage aan Suriname, en zonder verzwaaring der lasten voor de bevolking, en daarop thans nog ruimte te vinden voor tegemoetkomingen aan de bedrijven, die het meest in moeilijkheden verkeerden.

In nauw verband met den economischen toestand staat de regeling der immigratie.

Voorzover deze ten doel heeft de plantages van werklieden te voorzien, regelt de aanvoer zich naar de vraag, waardoor ook dit jaar geen aanvoer van contractanten zal plaats hebben.

Ten aanzien van de verder reikende doelstelling, kolonisatie door immigratie, bestaat er geen reden deze stop te zetten, maar alleen aanleiding in verband

den Haag 26
Kasfauldaan 26
Tel. 11 4574
Haagse Schoolvereniging
Opleidingschool voor
Bijz. Eysen. / Mrs.
Moderne methoden
Kleine klassen
Dir. H. H. H.

5139

met de beschikbare geldmiddelen in langzaam tempo voort te gaan. In 1931 worden daarom slechts 120 gezinnen aangevoerd. Hierbij moge gewezen worden op een lichtzijde der huidige koffiecristis, namelijk, dat deze krachtig medewerkt tot den overgang naar vrijen arbeid. Het inzicht, dat de koffiecultuur door haren seizoenarbeid economischer gedreven kan worden met vrije arbeiders dan met contractanten wint snel veld en de tijdsomstandigheden leiden tot onmiddellijke verwezenlijking van deze kostprijsverlaging. Daarbij komt thans de zekerheid, dat vrije arbeiders, en zelfs van betere kwaliteit dan de contractanten, rechtstreeks van Java aangevoerd kunnen worden, zoodat ook aanvulling der vrije arbeidsmarkt in de toekomst mogelijk is.

In den loop van dit jaar is daarom door samenwerking van Bestuur en planters een verdere aanzienlijke verschuiving in de richting van den vrijen arbeid te verwachten. Het is mijn vaste overtuiging, dat de koffiecultuur hierdoor op een gezondere basis zal komen te staan en een blijvende kostprijsverlaging zal bereiken, hetgeen niet het minst te danken zal zijn aan de met succes bekroonde pogingen tot bevordering van de vrije immigratie van den tegenwoordigen agent-generaal Noordhoek-Hegt.”

**

„De West“ van 22 Mei schrijft:

„De reis van de Commissie tot regeling der grenzen tusschen Suriname en Brazilië is voorloopig uitgesteld tot het najaar, daar Brazilië met het oog op de tijdsomstandigheden niet genegen is, gelden voor dit doel beschikbaar te stellen.”

Merkwaardig dat men dit weer uit een Surinaamsch blad moet vernemen.

De bedoeling is „grensafbakening”.

Het wordt daarmede een rare historie. De Engelsche afbakeningscommissie is reeds sedert 20 Maart 1930 uit Georgetown vertrokken naar de Yupukari, waar zij de Braziliaansche commissie zou ontmoeten. (Zie „De West-Indische Gids“ van December 1930, 12e jg. blz. 377.)

Wij krijgen slechts nu en dan Demerarysche couranten toegezonden en weten niet of de Engelsche commissie naar Georgetown is teruggekeerd.

**

De redactie heeft het debat over de vruchtencultuur in Suriname gesloten. Wij komen dus daarop niet terug, maar meenen niet te mogen nalaten de aandacht van belanghebbenden te vestigen op een particuliere correspondentie uit Brazilië in de N. R. Ct. van 13 Juni, ocht. bl. B.

**

Het volgend Anetabericht ontleenen wij aan de N. R. Ct. van 19 Juni Av. bl. A:

Paramaribo, 18 Juni. Woensdagochtend had hier een ordelijke straatbetoging van werklozen plaats, waaraan door eenige duizenden personen werd deelgenomen. De gouverneur ontving een delegatie en beloofde overweging van werkverschaffing en financieelen steun, terwijl het particulier initiatief zal zorg dragen voor voeding van behoeftige schoolkinderen.

**

Men seint uit Paramaribo aan „Het Volk“ van 18 Juni:

In de Staten van Suriname is met algemeene stemmen een motie van het lid Simons aangenomen, strekkende tot verleening van steun aan werklozen. Er had een zeer geslaagde werklozenbetoging met tweeduizend deelnemers plaats.

VOOR AL UWE REIZEN			
Reisbureau LISSONE N.V. AMSTERDAM		Reisbureau LINDEMAN N.V. DEN HAAG 5033	
Leidschestraat 5 — Dam 10		Groenmarkt 22 en elders	
— N.V. Ned. Ind. Reisbureau LISSONE-LINDEMAN —			
BATAVIA-CENTRUM: Rijswijkstraat 2		SOERABAYA: Simpang 4	
GENUA MARSEILLE		NICE PARIJS	
Uff. Informazioni C.I.T. Stazione P. Principe		Cie. Insulinde 15 rue Grimaldi	
		Knickerbocker Tours 14 Bd. Malesherbes	

GARAGE VAN DER VEN
Stalling Reparatie Verhuur
ZWARTE WEG 20 - DEN HAAG
Telefoon 112600 5152

Curaçao

Verslag van bestuur en staat.

Het verslag 1930, dus over 1929, is verschenen. Het bevat een sober verslag van de droeve gebeurtenis van 8 Juni, en is in die soberheid welsprekend.

De Tweede Kamer.

Het komt niet dikwijls voor, dat buiten het begrotingswerk de Tweede Kamer zich met Curaçao bezig houdt. In de afgelopen week waren het eenige stratenmakers, die de aandacht van de Kamer voor zich opeisden. Deze lieden hadden zich voor drie jaren in Curacaoschen dienst verbonden, maar bleken ongeschikt voor hun werk. Met drie maanden loon schijnen zij toen tot hun genoegen teruggezonden te zijn. Aannemende, dat vrijwillig in onderling goedvinden gouvernement en straatmakers gescheiden zijn, meent de commissie van rapporteurs, en op haar voorstel de Kamer, toch den minister de les te moeten lezen over de wijze van uitzending, hier gevolgd, en dringt zij aan op een regeling, die herhaling voorkomt.

Op zijn beurt stuurt nu ook een uit Curaçao uitgezonden Surinamer een request, zijn tweede al, aan de Tweede Kamer. Hij noemt zich „een tweede klas Nederlander”, zonder dit begrip te omschrijven, wat maar goed is, want requesten schrijven is blijkbaar zijn kracht niet. Het is een hopeloos taaltje, van de aanspraak der kamerleden als „Hoogmogenden Heeren” tot het slot, waarin hij vraagt, hem „in Hollandsche rechtsvoetsporen, rechtvaardigheid te willen doen”.

Huisvlucht.

In 1929 werd aan opgekocht handwerken en andere artikelen besteed f 9.408,59; verkocht werd voor f 12.207,47. Er is een batig saldo van f 8.343,65½. Huisvlucht bestaat thans 12 jaar, wel een bewijs, dat wijlen mevr. Helfrich destijds een goede daad met de oprichting gedaan heeft, die haar naam, ook in het beschermerschap van den oud-gouverneur Helfrich, doet voortleven.

Curaçaosch Roode Kruis.

Een voorloopig comité, op aanstichting van den gouverneur bijeengekomen, hoopt tot oprichting van een Curaçaosch Roode Kruis te komen.

Een jubileum.

Pater Richardus, een der meest bekende R.-K. onderwijzers op Curaçao, heeft zijn veertig-jarig dienstfeest gevierd. 24 Mei 1891 zette hij op Curaçao voet aan wal.

Ook Bonaire een raffinaderij.

Een vertegenwoordiger van de Standard is thans op bezoek te Bonaire. Geruchten omtrent plaatsing eener raffinaderij zijn daar het gevolg van.

De reden van dit bezoek is echter dit. Eind dit jaar, wordt in de V. S. voor de tweede maal in behandeling genomen een wet, verbiedende invoer van olie. Amerikaanse Raffinaderijen zullen zoo deze wet wordt aangenomen, geen Venezolaansche of Colombiaansche olie meer mogen verwerken.

Vandaar dat door de Maatschappijen thans met het oog op die wet mogelijkheden gezocht worden tot het plaatsen van Olieraffinaderijen in deze streken.

Welke mogelijkheden echter het voordeeligste zijn en het meeste kans van slagen hebben, houden de heeren voorzichtig in portefeuille.

Een olieraffinaderij op Bonaire is dus nog maar een vogeltje in de lucht.

De „Koninklijke”.

Het verslag 1930 van de K. M. t. Expl. v. petroleumbronnen in N. I. schrijft o.a.:

Aruba. Regelmatige afneming vond plaats van de door de Canadian Eagle in Venezuela gekochte ruwe olie, in totaal ongeveer 7.193.000 barrels, welke in de raffinaderij van de Arend Petroleum Maatschappij werden verwerkt.

Curaçao. Diverse uitbreidingswerken, welke in vorige jaren ter hand waren genomen, werden gedurende het verslagjaar beëindigd.

De op het einde van het verslagjaar optredende vermindering in de wereldconsumptie deed ons besluiten, bepaalde reeds ontworpen uitbreidingswerken voorloopig achterwege te laten.

Tengevolge van de overeenkomst tusschen de voornaamste produceerende maatschappijen in Venezuela kon worden overgegaan tot het verminderen der tankschepen vloot met vier schepen, welke in andere afzetgebieden van ons concern emplooi konden vinden.

De veearts.

Toen indertijd de bladen het bericht bevatten, dat een veearts ter beschikking van den gouverneur was gesteld, hoorden wij van twee kenners van Curaçao hier te lande geheel verschillende opmerkingen. De een zei: zijn ze nu gek geworden? de ander vond de uitzending zeer begrijpelijk in verband met de gewenschtheid

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOI”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H.B.S. enz.

4 jaar U.L.O. Opleiding Diploma A. en B. Vervolgklasse.

Opleiding Diploma Stenografie en Cursus in het koken.

5546

De Directrice, M. A. G. STEFFELAAR.

van keuring van voedingsmiddelen van dierlijken oorsprong. Op onze beurt vroegen wij toen maar heel bescheiden: wat zal de taak van dezen nieuwen ambtenaar zijn? Wij hebben op deze vraag nimmer antwoord gekregen. Ook de Koloniale raad heeft zich, als we de stukken goed gevolgd hebben, in dit opzicht niet nieuwsgierig getoond. Staan wij aan den vooravond van de inrichting van een veterinaire hygiënische dienst?

Uit den Verren Vreemde

De verrassingen der Indische vorsten.

Bij de samenkomst ter Ronde-tafelconferentie dacht de Engelsche regeering, met het aanhangig maken van een staatkundig ontwerp van Lord Irwin, de leiding te kunnen nemen, maar aan die verwachting werd dadelijk de bodem ingeslagen doordien de vertegenwoordiging van de regeerende Indische vorsten zich bereid verklaarde mede te werken aan het tot stand brengen van een federatie, waardoor Britsch-Indië in zijn geheel een dominionstaat zou worden, waarvan het rechtstreeks bestuur Indië een deel zou worden, evenals elk der vele vorstenstaten. Die bereidverklaring was een verrassing van zóó vergaande strekking, dat zij het verloop der Rondetafel-conferentie verder geheel heeft beheerscht. Ten slotte gingen allen naar huis met de opdracht en de belofte om het federatiedenkbeeld verder te overwegen en uit te werken. Gandhi en de nationalistische Hindoes hadden de Londensche conferentie niet willen bijwonen. Maar de onderkoning, Lord Irwin, slaagde er nu in ook hen voor een verdere bespreking van de federatie-gedachte te winnen. Gandhi zelf zal de in het najaar vermoedelijk weer te Londen te houden tweede Ronde-tafelconferentie gaan bijwonen.

Zoo verheugde men zich in het vooruitzicht op wel-dra te bereiken overeenstemming.

De nieuwe onderkoning, Lord Willingdon, heeft de zaak dadelijk ook met ijver aangepakt. De jonge en intelligente Maharadja van Bhopal, die de Vorstenkamer als kanselier vertegenwoordigt, verblijft reeds geruimen tijd ten paleize te Delhi in verband met de regelingen, die voor de Round-table-conference getroffen dienen te worden.

Doch nu is er van de zijde der vorsten weer een verrassing in het spel gekomen. Men hoorde, dat de vorst van Patiala de federatie-gedachte los had gelaten en dat hij geenszins de eenige was, die tot dit inzicht gekomen zou zijn. Het bericht was te meer opvallend, omdat die vorst, een der machtigsten, ten vorigen jare tot de voornaamste woordvoerders te Londen heeft behoord en tot kort geleden in de Vorstenkamer de positie innam, waarin hij is opgevolgd door den voormelden Maharadja van Bhopal. Toch werd het gerucht bevestigd.

Nu de bezwaren los komen, blijkt dat men bij de uitwerking van het federatie-beginsel voor tal van consequenties komt te staan, die velen niet wenschen te aanvaarden. De vorsten willen wel onder den druk uit van het Engelsche Political Departement, maar als lid van een dominion-federatie zouden zij binnen de bemoeienis komen van het zelfregeerend Indië, en de vraag is of dit vermindering van druk zou beteekenen. De inkomsten der vorstenstaten worden voor een groot gedeelte verkregen door invoerrechten (tollen), wier voortbestaan in een federatie niet verzekerd is. Het meerendeel der regeerende prinses wenscht geen afstand te doen van het recht eener eigen wetgeving. Maar er gaan ook stemmen op die 't voortbestaan dezer toestanden en instellingen juist aanvechten. Zoo is te Mysore ook reeds den 9en Juni een conferentie gehouden van vertegenwoordigers der bevolkingen van de Indische vorstenstaten, en daar is een resolutie aangenomen, waarin de eisch der vorsten om hun onderdanen op de Ronde-tafel-conferentie te vertegenwoordigen is afgekeurd en waarin wordt aangedrongen op een eigen vertegenwoordiging, zoowel bij die conferentie als bij andere gelegenheden. De vorsten voelen de vastheid van hun troon geschokt. Hoewel niet allen de in Londen aanbevolen federatie-gedachte los laten, is 't aantal toch niet gering van hen, die terugkrabbelen.

De Maharadja van Patiala liet zich in dezen zin uit: het ontwerp voor een federatie, dat door de commissie voor den opbouw der nieuwe staatkundige verhouding is voorgesteld, is vol gevaren voor het voortbestaan der Indische staten. Er is in Indië geen spoor van een federatiegeest te vinden, 't zou een leegen vorm

Nagekomen Berichten.

worden. Mocht een dergelijk onderwerp aangenomen worden, dan zullen de kleinere onder de Indische staten onvermijdelijk hetzelfde lot ondergaan als de kleine Duitsche vorstendommen onder het regime van de conferentie van 1815 en van de kaart verdwijnen. Men kan hiervoor toch hun medewerking niet verlangen of vragen.

De Maharadja bepleit nu, in plaats van de federatie, een uitbreiding van de bestaande Kamer der vorsten, waarin plaats is voor een ruimere vertegenwoordiging dan tot nu toe 't geval is. Een prinses-comité, bestaande uit den kanselier en 14 andere leden, benevens eenige gekozen adviseurs, zou in betrekking komen te staan met een comité van het voor het gansche gebied van Britsch-Indië in te stellen wetgevend lichaam. Rechtsgeschillen tusschen de zelfstandige onderdeelen zullen komen voor de daarvoor aan te wijzen commissie van de Privy council.

Deze opvattingen zijn in een memorandum uitgewerkt. Natuurlijk is niet dadelijk te zeggen in hoever zij invloed zullen hebben op den gang der beraadslagingen. Maar in elk geval voegen zij weer een moeilijkheid toe aan de vele, die reeds uit den weg te ruimen of te vereffenen zijn voor de a.s. Rondetafel-conferentie. De samenstellers van deze conferentie moeten 't nog gelukkig achten, dat de verrassing niet tot Londen bewaard is. Maar de opmerking is reeds gehoord: wie weet, staat dan ook weer niet een verrassing te wachten.

De Cawnpore-gruwelen.

Een commissie, benoemd om een onderzoek in te stellen naar aanleiding van de Cawnpore gebeurtenissen, in Britsch-Indië, waarvan wij in een vorig nummer een uitvoerig relaas hebben gegeven, heeft een rapport uitgebracht, waaruit blijkt dat de onlusten, als een relletje begonnen, niet dien omvang zouden hebben gekregen indien de plaatselijke overheid en de politie zich voldoende van haar taak en plicht bewust waren geweest.

Het is bij dergelijke gebeurtenis bijna altijd een gelijklopende grondtoon: het gevaar komt van onderop, maar het kan zich uitbreiden tot een onheil, door gemis van maatregelen van bovenaf.

De onlusten begonnen met het in brand steken van een kleinen Hindoetempel door de Muzelmannen, daarop zetten de Hindoes een Mohamedaansche moskee in vlam. In plaats van toen meteen ernstig in te grijpen, heeft de politie niets gedaan en afgewacht, zoodat in den eersten nacht reeds meer dan 100 menschen gedood zijn en 40 gebouwen in brand gestoken. De onlusten hebben volle drie dagen geduurd en er zijn op zijn minst 500 slachtoffers, behalve de gewonden, die door beide partijen mee zijn genomen. De politie heeft in die drie dagen slechts 13 menschen gearresteerd; behalve één inspecteur, die in zijn afdeling meer dan 50 brandstichters en moordenaars heeft aangehouden. Ook de houding der burgerlijke autoriteiten, die de onlusten hebben laten voortduren tot de moordlust enigszins bevredigd scheen, en die geen hulp van militairen of van naburige steden hebben gevraagd, wordt scherp gelaakt. De enige verklaring, die de commissie vinden kon, bestond in de totaal onvoldoende politiemacht voor een zoo groote stad en het volkomen gebrek aan organisatie. De gouverneur van Bengalen, die het rapport heeft ingezien, heeft de juistheid ervan erkend en den hoofdcommissaris van politie en den burgemeester ontslagen. Er is intusschen gezorgd voor een nieuwe, goed geoeffende politiemacht en herhaling der onlusten behoeft in die mate niet te worden gevreesd, zoo leest men.

ZWEMINRICHTING

„DE WILGENPLAS”

SCHIEBROEK

BIJ ROTTERDAM - TELEF. 41999

Heerlijke Omgeving
Schoon Paviljoen
Buffet

5128

Grootste oppervlakte voor Zweminrichting omtrek Rotterdam (35000 M²)

Jaarverslagen der Afdeelingen.

Jaarverslag van de Afdeeling Twente.

Leden. Op 1 Maart 1930 bedroeg het ledenaantal van de Afd. Twente 46; tot 1 Maart 1931 bedankten daarvan 12 personen en traden 9 nieuwe leden toe, zoodat op 1 Maart 1931 het ledental 43 bedraagt. Hoewel het verenigingsjaar samenvalt met het kalenderjaar, zijn de ledenmutaties vermeld volgens bovenstaande data, omdat gedurende de eerste maanden van het jaar de meeste veranderingen intreden.

Bestuur. Bij den aanvang van het jaar bestond het bestuur uit de heeren: ir. J. D. Ruys, voorzitter en J. P. Warnaars, secretaris-penningmeester. Onder verwijzing naar een aan de leden gerichte circulaire dd. 8 April, kan volstaan worden met de vermelding, dat na genoemden datum het zittende bestuur de tijd gekomen achtte, om hunne functies aan andere leden over te dragen, zoodat sindsdien het bestuur bestaat uit den heer E. D. B. Mans, voorzitter; Mejuffrouw S. C. van Kempen, penningmeesteresse en den heer J. J. Hansma, secretaris Groen van Prinstererlaan 37, Enschede. Als afdeelingvertegenwoordiger bij, en tevens lid van het Hoofdbestuur, trad de secretaris op.

Vergaderingen. Het bestuur pleegde onderling overleg, zoo vaak dit noodig was. Twee vergaderingen van het Hoofdbestuur, op 19 April en 25 October, werden door den Afdeelingvertegenwoordiger bijgewoond, beide in het gebouw Korte Voorhout, Den Haag, terwijl de secretaris in zijne hoedanigheid van hoofdbestuurlid de jaarlijksche Algemeene vergadering en het Congres bijwoonde, die gehouden werden te Bergen op Zoom op 28 en 29 Juni. Dank zij de uitstekende organisatie en de schitterende ontvangst door de afdeeling Bergen op Zoom, zoowel als door verschillende plaatselijke organisaties en Overheden, is deze tweedaagsche samenkomst volledig geslaagd, het was daarom jammer, dat geen enkel lid van de Afdeeling Twente, buiten den vertegenwoordiger, aanwezig was.

In de eerste helft van dit jaar werden door het Nederlandsch-Indonesisch Verbond eene reeks propaganda-avonden georganiseerd, o.a. te Enschede op 23 Mei. Daar het N.I.V. zich op politiek terrein beweegt, werd door het Hoofdbestuur der Afdeeling

besturen in overweging gegeven, desgevraagd alle medewerking te verlenen, maar overigens geen directe samenwerking te doen plaats vinden, omdat „Oost en West” is eene nationale vereeniging, die zich buiten elke politieke partijbeschouwing dient te houden. De voorzitter woonde de samenkomst bij.

Minahassa-comité. Dit comité, allen lezers van het Kol. Weekblad welbekend, had met zijne loten in Twente nog steeds weinig succes; nogmaals mogen de leden opgewekt worden, door den aankoop van een of meer exemplaren van hunne belangstelling te doen blijken. De trekking is thans vastgesteld op Mei 1931, prijs f 1.— per stuk, verkrijgbaar bij den secretaris.

Lezingen en vertoeningen. Het organiseren hiervan stuit steeds op zeer groote bezwaren, daar door het geringe ledental, maar vooral door de zeer geringe belangstelling der leden, het risico groot blijft, dat sprekers voor leegte stoelen optreden en de kosten buiten alle evenredigheid vallen met het bezoek. Op 27 October trad voor de afdeeling op, mr. dr. P. H. W. G. van den Helm, Oud-Gouvernements-secretaris van Suriname. Zijne bijzonder boeiende voordracht, geïllustreerd door fraai en verre van algemeen bekend projectiemateriaal, moest gehouden worden voor een dozijn aanwezigen, waarbij inbegrepen het bestuur en een persoon, die zich ten onrechte toegang had weten te verschaffen. Aan een tweede poging in deze richting wenschte het bestuur noch sprekers, noch verschenen leden bloot te stellen, zoodat voor eene volgende samenkomst medewerking gezocht werd bij zoodanige plaatselijke vereenigingen, die niet direct zich op hetzelfde terrein bewegen als Oost en West, en dus niet als „concurrenten” behoeften te worden beschouwd, maar waarvan wel belangstelling verwacht kon worden voor hetgeen Oost en West kon aanbieden. Met één dergelijke vereeniging moest, na een éenzijdige correspondentie, het zoeken van contact worden opgegeven, met de afdeeling Enschede der Ned. Vereeniging van Huisvrouwen, werd gemakkelijk overeenstemming bereikt. Door een betreurenswaardig misverstand moest de avond echter worden verschoven en kon pas in het nieuwe jaar worden gehouden, toen de bekende heer L. D. Petit, afdeelingsecretaris uit Amsterdam, eene filmavond gaf voor eene uitstekende bezette zaal, waar vertoond werd een achtal Indische reisfilms onder den collectieven titel: Indisch toerisme. Deze films werden welwillend ter beschikking gesteld door de Kon. Paketvaartmij. op voorwaarde, dat geen entree zou worden geheven. Van het aanbod, om deze filmserie ook des middags te doen afdraaien voor de schooljeugd, werd geen gebruik gemaakt, waardoor uitstekend aanschouwingsmateriaal aan de kinderen werd onthouden. De vertoening werd nog opgeluisterd en toegelicht door electrisch weergegeven gramofonmuziek, waarvoor de gehoorzaal van de V. U. zich uitstekend bleek te leenen.

Als propaganda heeft deze vertoening echter ook zeer weinig resultaat opgeleverd, waarvan de oorzaak

natuurlijk gezocht moet worden in de heerschende malaise. Hierbij wordt echter vooral in dit betrekkelijk geïsoleerde en zich gaarne isoleerende landsgedeelte over het hoofd gezien, dat eene versterking van de wisselwerking tusschen Nederland en Koloniën aan beide partijen economisch slechts ten goede kan komen; dat ginds, ondanks werkloosheid, toch nog steeds plaats is voor jonge, technisch goed onderlegde werkkrachten, en dat dus juist in malaisetijd nimmer genoeg gedaan kan worden om de bekendheid met de Overzeesche Gewesten te doen toenemen. Om systematisch in deze richting werkzaam te kunnen zijn, heeft Oost en West echter bovenal noodig uitbreiding van het ledental.

Kasoverzicht.

	Ontvangsten.	
Saldo op 1 Januari 1930	f 33.20	
incasso's stortingen leden	f 294.30	
rente Incassobank	f 2.94	
	f 329.99	
	Uitgaven	
onkosten incasso's	f 1.00	
advertenties	f 9.00	
afdracht Hoofdbestuur	f 61.65	
porti en drukwerk	f 7.85	
reiskosten hoofdbestuursvergadering	f 32.84	
informatie	f 0.50	
lezing Van den Helm	f 72.50	
saldo op 1 Jan. 1931	f 144.65	

f 329.99
Opmerking: Door verschuiving van de filmvoorstelling naar het nieuwe jaar bleven de daarvoor gereserveerde gelden in kas tot na 12 Februari, waardoor het abnormaal hooge saldo van 1 Jan. 1931 verklaard wordt.

Enschede, 1 Maart 1931.

Het bestuur der afd. Twente van de Ver. „Oost en West”.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Amsterdam.

De reizen naar de Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

De eerste reis vertrok 15 Juni en was ruim volteekend. Nu volgt de reis van 29 Juni.

Hiervoor kunnen nog enkele personen ingeschreven worden, mits aanmelding omgaand geschiedt.

De 20 Juli reis is geheel volteekend, doch wij hebben besloten een tweede groep op **denzelfden datum** te laten vertrekken, nader aan te duiden als reis 3A. Dit groepje zal hetzelfde programma uitvoeren, **doch zonder** groep 3 te ontmoeten.

Ook gaat een aparte leider mee, zoodat reis 3A als geheel zelfstandig is te beschouwen, zoodra men in Parijs is.

Verder is besloten op 17 Augustus een 4e reis uit te schrijven, waarvoor reeds aanmeldingen binnen kwamen en waarvoor men zich spoedig gelieve op te geven, daar dit waarschijnlijk de laatste reis zal zijn.

Programma en kosten zijn precies gelijk aan alle voorgaande reizen, dus 7 dagen voor f 101.75, tweede klasse trein 1e klasse hotel.

Bij aanmelding wordt een voorloopige storting ad f 10.— p. p. bij het American Express Reisbureau, 88/90, Rokin, Amsterdam of 26a Beursplein, Rotterdam, ook per giro, ingewacht.

Uitvoeriger programma's worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West”.

In het belang der administratie en ter vermindering van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Brudoïn, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Ter kennisneming van de leden, ligt op de leeszaal der Vereeniging het 18de Jaarverslag der Vereeniging „Tjandi Stichting” en het 36e Jaarverslag van „Oost en West” (Toynbee-Ver.).

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer H. J. Wolff, en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËEDIGDE OCTROOIBEZORGERS
H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5104

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

J. E. Ch. Geissler, leeraar M.O. Spaarnzicht-laan 10, Heemstede; E. A. Boerenbeker, administr. ambt. b.h. B.B., van Lumeijstraat 36, Den Haag.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

C. B. G. M. Henneveld, contr. 2e kl. b.d. P.T.T., Weverstraat 60, Oosterbeek; R. Gerbrands, schoolhoofd b.h. O.W.L.O., Voorst bij Zutphen; C. Op de Macks, insp. b.d. P.T.T., Groesbeekscheweg 170, Nijmegen; M. van Rhijn, ass.-res. b.h. B.B., Claes-de Vrieselaan 46b, Rotterdam; H. E. Somers, tijd. wd. contr. 1e kl. b.d. P.T.T., Weverstraat 60, Oosterbeek; W. Rothuizen, hoofdagent van politie b.d. stadspolitie te Soerabaja, Vergersweg 6, Wageningen; H. W. Versteegh, boekhouder 1e kl. b.d. dienst der Zoutregie, Veerstraat 25, Amsterdam; A. C. Neijndorff, hoofdopz. b.d. S.S. en Tr., Begoniastraat 293, Den Haag; G. H. S. Verhaar, wnd. schoolhoofd b.h. W.L.O., poste restante, Den Haag; S. Sietsma, schoolhoofd b.h. W.L.O. Bilderdijk 5, Hilversum; A. van Hattum, hoofdpolitie-opziener b.d. Alg. Politie, Haarlemmerweg 215, Amsterdam; dr. R. J. Prins, gouvernementsarts 1e kl., Amalia van Solmsstraat 110, Den Haag; C. J. H. R. de Waal, administr. b.h. dept. van B.B., Populierstr. 60, Den Haag; J. v. d. Putten, comm. b.h. Dept. van Oorlog te Bandoeng, Binnenweg 45, Bennebroek; G. A. van Putten, wnd. contr. b.d. Pand-

huisdienst, 2e Schuijftstraat 145, Den Haag; R. R. Vermeer, 1e comm. b.h. dept. der Marine, Rembrandtstraat 40, Nijmegen; J. A. Smits, hoofdcontr. b.d. P.T.T., v. Weede v. Dijkveldstraat 37, Den Haag; J. Thiels, hoofd der Ambachtsschool voor Inl. te Paree, Musschenbroekstraat 73, Den Haag.

Met Pensioen.

J. Companjen, wd. alg. ontv. 1e kle van 's Lands kas te Macassar, Chrysantplein 5, Den Haag; W. J. P. Schalken, insp. van het Inl. onderwijs in het 5e ressorte Jogjakarta, Uit den Boschstraat 10, Haarlem; ir. C. E. de Leau, hoofding. b.d. Waterstaat en 's Lands B.O.W., v. Aerssenstraat 290, Den Haag; J. G. Hoekman, onder-dir. van Landbouw, Nijverheid en Handel, Emmastraat 23, Den Haag; mevr. M. A. Th. Versteegh, geb. Fransz., 2e comm. b.h. dept. van gouvernementsbedrijven, Veerstraat 25, Amsterdam.

ADRESVERANDERINGEN.

F. W. Stecher b.d. Alg. Kantoordienst v.h. B.B. 1e. comm., Weimarstraat 1, Den Haag; mr. F. M. van Exter, administr. b.h. Dept. v. Just., Stadhouderslaan 44, Den Haag; N. C. Lesquillier, Stationscomm. 2e kl. b.d. S.S. en Tr., Weimarstr. 49, Den Haag; G. de Pree, Monteur 1e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Talmastr. 33, Haarlem; mevr. C. E. de Pree-Doup, comm. b.d. S.S. en Tr., Talmastr. 33, Haarlem; W. H. H. Reynders, Hulpgezagh. b.d. B.B., Lubbenesserstr. 15, Utrecht; J. H. Koster, Contr. 2e kl. P.T.T., Pension Dennenlust, Cuneraweg, Rhenen; M. Schuurmans, wnd. onderwijzer 1e kl. b.h. O.W.L.O. v. 1-6 '31t.m. 1-7: Hugo de Grootstraat 6a, Zandvoort, na: 1-7, '31 p.a. mevr. Tjalma, Bakkeveen, (Fr.); A. Voets, plv. Insp. v.h. W.L.O. in het 3e ressort, Regentessel. 71, Den Haag; W. C. 't Hart, Leeraar b.d. H.B.S. te Soerabaja, Vliegenvangerlaan 1, Den Haag; J. M. Doeve, Ambt. 2e kl. I. U. en Acc., Rest. „De Werf”, Kijkduinstr. 270, Kijkduin; L. E. Breton v. Groll, Gedipl. Gezaghebber B.B., Beukelsdijk 57B, Rotterdam; A. Verheul Jr., wnd. Ambt. v. d. meded. b.d. afd. Bestuurszaken der Buitengewesten b.h. Dept. v. B.B., Benthuizen, Z.H.; M. A. M. Bouman, 1e Luit. der Inf., Burg. Buysenstr. 45, Ginneken; J. de Ligny, gedipl. gezaghebber 1e kl. b.h. B.B., Boomstr. 3, Utrecht; O. R. Edwardsx—v. Muyen, werktuigk. bij 's lands baggerbedrijf, Pr. Hendrikstr. 81, Den Haag; J. Grietée, radiocomm. 1e kl. b.d. P.T.T.-dienst, 2e. Sweelinckstr. 111, Den Haag; D. J. Stom, Contr. 2e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Frederikstr. 65a, 's-Gravenhage; J. P. Redert, wnd. contr. 1e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Emmastr. 31, Noordwijk a. Zee; mr. C. A. Wienecke, Lid v. d. Raad v. Just., te Batavia, Riouwstr. 95, Den Haag; G. J. Lange, gedipl. Gezagh. b.h. B.B., Ieplaan 128, Den Haag; L. D. W. Lamberts Thedens, Comm. b.h. centr. kantoor v.d. Statist., Fultonstr. 139, Den Haag; O. F. van Geem, Monteur 1e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Fultonstr. 139, Den Haag; A. J. van Es, Off. v. Gez. 2e kl., Roelofstr. 27, Den Haag; G. J. Boot, Hoofdinsp. v. Fin., pa. G. Boot, Burg. Burgh (eiland Schouwen); R. Legger, Luit.-kol der inf., 1e v. d. Boschstraat 9, Den Haag; C. A. Rijders, Kol. der inf., Gr. Hertoginnelaan 164, Den Haag; C. Giesel, 1e comm. b.d. S.S. en Tr., Elsstraat 132, Den Haag; J. P. van Maastricht, Archimedesstraat 76, Den Haag; A. A. de Bruyn, Verificateur 2e kl. I. U. en Acc., Pastoorstraat 27, Ginneken; E. J. Beekman, Kap. Inf. Populierstr. 13, Den Haag; A. Reijders, wnd.

Contr. 2e kl. P.T.T., Agememnonstr. 26-II, Amsterdam; K. M. de Jager, Kap. Inf., Daendelstraat 52-I, Den Haag; W. J. Struijck, Maj. Mil. Adm., Valkenboschkade 249, Den Haag; C. W. L. Dronkers, Onderluit. inf., Nieuwedijk 31, Vlissingen; Ds. W. A. F. van Dijk, Predikant Bandoeng, Oudkarspel; A. M. Wessels, Hoofdambt. b.d. Direct. v. Fin., Madoerastraat 2, Den Haag; J. Snoeij, Onderw. 2e kl., Davos (Zwitserland) Poste restante; J. W. v. d. Lelij, Onderluit. Magazijnm., Sophial. 4, Soestdijk; G. Bongers, Luit.-Kol. Inf., IJsvogelstraat 5, Den Haag v.m. 1-6 1931; G. B. de Jager, Onderluit. inf., Admiraal de Ruijterweg 513, Amsterdam; G. A. Tiedeman, Luit.-Kol. Inf., Rue du Trône 12, Brussel; H. H. E. A. Lange, Afd. Hoofd S.S., Schouwweg 42, Wassenaar; H. W. A. D. Z. Fisher, Amt. 1e kl. I. U. en Acc., P. C. Hooftstr. 39, Amsterdam-Z.; L. Hansma, Kap. tit. Inf., Rue Rossini 36, Nice; A. H. van Dijk, Luit.-Kol. Genie, Goudsbloemlaan 155, Den Haag; J. W. Mathol, 1e Luit. Inf., Buurtweg 165, Wassenaar; G. J. Hanegraaf, Onderw. 2e kl., Merwedep. 14, Amsterdam; R. H. V. de Lannoij, Comm. Res. Kant. Lakat, Herman Costerstr. 379, Den Haag; F. A. Kloppert, Opz. 1e kl. B.O.W., Prins Willemstraat 24, Scheveningen; J. H. Meijes, Referendaris Alg. Rekenkamer, Adm. de Ruijterweg 42-I, Amsterdam; G. W. Horn, Kantoorhoofd Centr. Kant. Dactyloscopie, Soestdijk-sche kade 694, Den Haag.

D. W. Wijting, Onderluit. der Inf., Legmeerstraat 69h, Amsterdam; R. Legger Luit.-kol. der Inf., Parkstr. 1, Wageningen; W. H. J. Purvis, Burgerlijk ambt. op maandgeld b.d. dienst d. Volksgezondheid, Beukplein 2, Den Haag; Ch. L. M. Draisme, Opperhoutv. b.h. Boschwezen, Piet Heinstraat 112a, Den Haag; H. J. Verniers van der Loeff, Kap. der Inf., Daendelstraat 24, Den Haag; W. Hoedt, referendaris 1e kl. b.h. Dept. van L. N. en Handel, Suezkade 123, Den Haag; K. J. de Goede, Contr. 1e kl. b.d. P.T.T.-dienst, Haagweg 146, Rijswijk, Z.-H.; H. F. van Driessche, Hoofd v.d. Plaatselijken Gezondheidsd. te Bandoeng, Daendelstraat 5, Den Haag; J. F. Adèr, tijd. wnd. Afdeelingchef b.d. S.S., Groenewoudscheweg 291, Nijmegen; H. J. M. Maas, werkbaas b.d. S.S., Hooge Morschweg 115, Oegstgeest; mr. J. C. de Jongh, Lid v.d. Raad v. Justitie te Makassar, Nieuwe Keizergracht 29h, Amsterdam (C.); M. la Fontaine, Assistent-Res., b.d. Alg. Bestuursd. in de provincie Oost-Java, Poste restante Arnhem; F. W. Wijsman, ambt. 2e kl. b.d. dienst der I. U. en Acc., Seinpostduin 28, Scheveningen; C. Th. J. Eckman, 1e Luit. der Inf., Frederiksplein 6, Amsterdam-C.; J. F. Rudenko, hoofdopziener b.d. Art. Constructiewinkel, Via Umberto 1 N 1-B. Genova-Nervi; Mej. R. H. D. de Lange, Onderwijzeres 3e kl. b.h. O.W.L.O., Prins Mauritslaan 65, Den Haag; L. Beernink, IJker 1e kl. b.d. Dienst v.h. IJkwezen, v. Loostr. 93, Den Haag; P. J. Lagerweij, Gedipl. gezagh. b.h. B.B., Oosterparkstr. 7, Zandvoort; Mej. A. Jacob, 1e klerk b.d. P.T.T.-dienst, Anthonie Duyckstr. 157, Den Haag; Mej. L. Jacob, typiste 1e kl. kantoor v. d. Volkslektuur, Anthonie Duyckstraat 157, Den Haag; J. W. Arnold, Kantoorth. b.h. Kant. v.d. Adviseur voor de Decentralisatie, Copernicusstr. 63, Den Haag; C. A. Ruempol, Adj.-insp. der Alg. Politie, Jan Luykenstr. 32 Huis, Amsterdam-Z.; J. C. E. Gaemers, 1e Luit. der Inf., Galvanistr. 85, Den Haag; B. Koppen, Middelb. techn. ambt. b.d. dienst der P.T.T., p.a. v. Weede van Dijkveldstr. 37, Den Haag; H. Boelman, Gouv.-arts, b.d. dienst der Volksgezondheid, p.a. mevr. H. E. Boelman-Casparé, Maliebaan 26, Utrecht; A. Mulder, Kap. der Mil. Adm., v. Beverninkstraat 93, Den Haag.

Gereserveerd voor

N.V. Handel Mij. Hennig & Co.

Bildersstraat 65

Den Haag

5603

Een zeldzame Vensterdecoratie

door het fraaie kleurrijke effect is een **GEBRANDSCHILDERD FAMILIEWAPEN** (in lood gevat glasmedaillon met ketting) in artistieke, antieke uitvoering. — (Tegen alle weersinvloed bestand.)

MARTEN N. DAMSTRA,
KAPELSTRAAT 46, UTRECHT.

Billijk en meest betrouwbaar adres. — Tal van dank-schrijven uit Indië. 5637

N.V. Haagsche Boazbank

Molenstraat 45 & Telefoon 115903
Den Haag

Rente Spaarkas 3 1/2 %
Rente Deposito's 3 tot 4 1/2 %
Rente in Rekening-courant 3 %

Aan- en Verkoop- van Effecten
Verzilvering van Coupons
SAFE-INRICHTING

De Directie: **Mr. J. A. DE WILDÉ**
M. A. POTTER

5439

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5
Telefoon 772184
(3 lijnen) 5563
Vanaf 1 Juli Zomerprijzen

Mutatiestaat van 17 tot 24 Juni '31

Nieuwe Leden:

J. Vellenga, oud-Hoofd Mulo, Ringallee 25, Velp (Gld.), Afd. Arnhem.
J. Soeters, Den Haag, Vondelstraat 122.
N. C. F. van Ginkel, Voorzitter Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer te Leiden, Plantage 22.

Voorgesteld door:

den heer J. L. Hooftman te Velp (Gld.)
Secretaris Afd. Den Haag.
den heer mr. E. Rijke te Leiden.

R. I. P.

J. F. Matuli, Indisch Arts, Amsterdam, Paramaribo-plein 12 I.

Adresveranderingen:

K. F. Aronds, oud-O.-I. Ambtenaar, Deventer, van: IJselstraat 2, naar: Assenstraat 15.
Mevrouw H. S. Kock—Waworoentoe, Amsterdam, van: Overtoom 412, naar: Bosboom Toussaintstraat 43 I.
J. Ph. de Bondt, van: Zeist, Timmerlaan 15, naar: Delft, van der Heimstraat 12.
Ir. H. Popping, van: Utrecht, Nachtegaalstr. 73 B, naar: Sliedrecht.
L. M. Burg, Oud-O.-I. Ambtenaar, van: Nijmegen, Groenestr. 115, naar: Utrecht, Berkelstraat 32. f 5.
W. A. Spreeuw, Adj.-Ond. Off. Instructeur, Nijmegen, van: Heijdenrijkstraat 91, naar: Kazerne Koloniale Reserve.

P. J. van Gulik, oud-Gouverneur Midden-Java, Den Haag, van: Hotel Promenade, naar: Willem de Zwijgerlaan 10.
Dr. S. F. W. van Hasselt, Den Haag, van: Anth. Duyckstr. 125, naar: van Beverningkstr. 1.
R. Legger, Luit.-Kol. N.-I.-L., m.v., Den Haag, van: 1ste v. d. Boschstr. 9, naar: Sweelinckpl. 46.
J. C. de Ridder, oud-Luit.-Kol. N.I.L., Den Haag, van: Viviënstr. 96, naar: Paul Gabriëlstr. 119.
M. Kruijt, Landmeter b.h. Kadaster, Bandoeng, van: Willemstr. 21, naar: Radiostraat 2.
Rectificatie: S. Kortleven, Controleur B.B., m.v., Maassluis, van: Stationsstr. 24, naar: Koningin Wilhelminalaan 11.